

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conciliorvm Omnivm Generalivm Et Provincialivm Collectio Regia

Ab anno CCCCLII. ad annum CCCCLXXX.

Parisiis, 1644

Capitvla.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14918

C A P I T V L A.

I.

EPIGONIVS episcopus dixit: In hoc breuiario (quod decerptum est de Concilio Hippo-
nensi) nihil arbitramur esse emendandum, vel af-
suendum, nisi vt dies sancti Paschæ tempore Con-
cilii innotescat.

Cod. Can.
cap. 34.

II.

Vt episcopi, vel clerici, filios suos a sua potesta-
te per emancipationem exire non sinant, nisi de
moribus eorum fuerint & de ætate securi, vt possint
ad eos iam propria pertinere peccata.

Cod. Can.
cap. 35.
& in Car-
thag. III.
cap. 14.

III.

Vt episcopi & presbyteri & diaconi non ordi-
nentur, priusquam omnes, qui sunt in domo eo-
rum, Christianos catholicos fecerint.

Cod. Can.
cap. 36.
& in Car-
thag. III.
cap. 18.

IV.

Vt in sacramentis corporis & sanguinis Domini
nihil amplius offeratur, quam quod ipse Dominus
tradidit: hoc est, panis & vinum aqua mixtum.
Primitiæ vero, seu mel & lac, quod vno die solen-
nissimo in infantum mysterio solet offerri, quam-
uis in altari offerantur, suam tamen habeant pro-
prium benedictionem, vt a sacramento dominici
corporis & sanguinis distinguantur. Nec amplius
in primitiis offeratur, quam de vuis & frumentis.

De consecr.
dist. 2. In
sacramētis.
Cod. Can.
cap. 37.

V.

Clerici vel continentes, ad viduas vel virgines,
nisi ex iussu vel permissu episcoporum, aut presby-
terorum non accedant: & hoc non soli faciant, sed

Ibid.
Dist. 81.
Clerici vel
continentes.
Cod. Can.
cap. 38.

cum conclericis, vel cum quibus episcopus aut presbyter iusserit. Nec ipsi episcopi & presbyteri soli habeant accessum ad huiusmodi feminas, sed ubi aut clerici præsentés sunt, aut graues aliqui Christiani.

VI.

Cod. Can.
cap. 39.
Dist. 99.
cap. Primæ sedis
episcopus.

Vt primæ sedis episcopus non appelletur princeps sacerdotum, aut summus sacerdos, aut aliquid huiusmodi, sed tantum primæ sedis episcopus.

VII.

Cod. Can.
cap. 40.
Dist. 44.
Clerici.
Et in Carthag. III.
cap. 27.

Vt clerici edendi vel bibendi causa tabernas non ingrediantur, nisi peregrinationis necessitate compulsi.

VIII.

Cod. Can.
cap. 41.
De consecr.
dist. 1. Sa-
cramenta
altaris.

Vt sacramenta altaris non nisi a ieiunis hominibus celebrentur, excepto vno die anniuersario, quo cœna Domini celebratur. Nam si aliquorum pomeridiano tempore defunctorum, siue episcoporum, siue ceterorum commendatio facienda est, solis orationibus fiat, si illi qui faciunt, iam pransi inueniuntur.

IX.

Cod. Can.
cap. 42.
Dist. 42.
Nulli episcopi in.

Vt nulli episcopi vel clerici in ecclesia conuiuentur, nisi forte transeuntes hospitiorum necessitate illic reficiantur. Populi etiam ab huiusmodi conuiujs, quantum fieri potest, prohibeantur.

X.

Cod. Can.
cap. 43.
26. qu. 27.
Pœnitentibus.

Vt pœnitentibus, secundum differentiam peccatorum, episcopi arbitrio pœnitentiæ tempora decernantur. Et ut presbyter, inconsulto episcopo, non reconciliet pœnitentem, nisi absentia episcopi

ANNO
CHRISTI
444

necessitate cogente. Cuiuscumque autem pœnitentis publicum & vulgatissimum crimen est, quod vniuersam ecclesiam commouerit, ante absidem manus ei imponatur.

XI.

Vt virgines sacræ, cum parentibus (a quibus custodiebantur) priuatæ fuerint, episcopi prouidentia (vel presbyteri, vbi episcopus absens est) in monasterio virginum, vel grauioribus feminis commendentur, vt simul habitantes, inuicem se custodiant; ne passim vagando ecclesiæ lædant * existimationem.

Cod. Can. cap. 44. & in Carthagin. III. cap. 53.

* opinio-
nem.

XII.

Vt ægotantes, si pro se respondere non possunt, cum voluntatis eorum testimonium sui dixerint, baptizentur. Vt scenicis atque histrionibus, ceterisque huiusmodi personis reconciliatio non negetur.

De consecr. dist. 4. Ægotantes si pro. Cod. Can. cap. 45. & in Carthag. III. cap. 34. & 35.

XIII.

Liceat etiam legi passiones martyrum cum anniuersarii dies eorum celebrantur.

De consecr. dist. 2. Scenicis atque histrionibus. Cod. Can. cap. 46.

XIV.

De Donatistis placuit, vt consulamus fratres & confacerdotes nostros Siricium & Simplicianũ de folis infantibus qui baptizantur penes eosdem, ne (quod suo non fecerunt iudicio) cum ad ecclesiam Dei salubri proposito fuerint conuersi, parentum illos error impediatur, * ne promoueantur sacri altaris ministri. Quibus insertis, Honoratus & Urbanus episcopi, legati prouinciæ Mauritanie Siphensis, dixerunt: Iamdudum cum apud sanctita-

qu. 4. cap. Placuit vt. Cod. Can. cap. 47.

* ne pro-
uehatur,
vel, quo-
minus
promou-
eantur

tem vestram allegarem scripta, dilati sumus ea contemplatione, quousque fratres nostri aduenire possent de Numidia legati: sed quia non parui dies sunt, quibus expectati minime venerunt, vltra præmittere, quæ nobis mandata sunt a nostris coepiscopis, non oportet: atque ideo, fratres, suggestionem nostram libenter admittite. De fide enim Nicæni tractatus audiuius. Verum & de sacrificiis inhibendis post prandium, vt a ieiunis (sicuti dignum est) offerantur, & tunc & nunc firmatum est.

XV.

Cod. can.
cap. 48.
De consec.
dist. 4. Non
licet fieri.
& in Car-
thag. III.
cap. 38.
It. qu. 1. ca.
Petimus,
vt digne-
mini.

Illud autem suggerimus mandatum nobis, quod etiam in * Capuensi plenaria Synodo videtur statutum, vt non liceat fieri rebaptizationes & reordinationes, vel translationes episcoporum. Nam Cresconius Villæ Rhegiensis episcopus, plebe sua derelicta, * Tubuniensem inuasit ecclesiam: & vique hodie commonitus, (secundum quod statutum fuerat) relinquere eandem, quam inuaserat, plebem contempsit. Aduersum istum, quæ pronuntiata fuerant, confirmata quidem audiuius: sed petimus, secundum quod nobis mandatum est, vt dignemini dare fiduciam, * quo iam, necessitate ipsa cogente, liberum nobis sit, rectorem prouinciæ, secundum statuta gloriosissimorum principum, aduersus illum adire, vt qui miti admonitioni sanctitatis vestræ acquiescere noluit, & emendare illicitum, auctoritate iudiciaria protinus excludatur. Aurelius episcopus dixit: Seruata forma disciplinæ, non æstimabitur appetitus, si a vestra caritate modestius

* Capuensi, alibi, Carpentis

* Tibbuniensem.

ANNO
CHRISTI
424.

destius conuentus recedere retractauerit, cum fuerit, suo contemptu & contumacia faciente, etiam auctoritate iudiciaria conuentus. Honoratus & Vrbanus episcopi dixerunt: Hoc * enim omnibus placet? Ab vniuersis episcopis dictum est: Placet, & iustum est.

XVI.

Honoratus & Vrbanus episcopi dixerunt: Et illud nobis mandatum est, vt quia proxime fratres nostri Numidiæ duo episcopi ordinare præsumperunt pontificem, non nisi a duodecim censeatis celebrari episcoporum ordinationes. Aurelius episcopus dixit: Forma antiqua seruabitur, vt non minus quam tres sufficiant, qui fuerint a metropolitano directi ad episcopū ordinandum. Propterea quia in Tripoli forte & in * Arzuge interiacerent videntur barbaræ gentes: nam in Tripoli (vt asseritur) episcopi sunt quinque tantummodo, & possunt forte de ipso numero vel duo necessitate aliqua occupari: difficile est enim, vt de quolibet numero omnes possint occurrere: numquid debet hoc ipsum impedimento esse ecclesiasticæ utilitati? Nam & in hac ecclesia, ad quam dignata est vestra sanctitas humaniter conuenire, crebro ac pene per diem dominicam ordinandos habemus. Numquidnam frequenter duodecim potero, vel decem, vel non multo minus aduocare episcopos? Sed facile est mihi duos adiungere meæ paruitati vicinos. Quapropter cernit mecum caritas vestra hoc ipsum obseruari non posse.

Cod. Can.
cap. 49.
& in Carthag. III.
cap. 39.

* Arzuge
vel, Arz-
zyta

XVII.

Dist. 23.
Illud statuendum
est.
Cod. Can.
cap. 50.
& in Carthag. III.
cap. 40.

Sed & illud est statuendum, vt quando ad eligendum episcopum conuenerimus, si qua contradictio fuerit oborta, (quia talia tractata sunt apud nos) non præsumant ad purgandum eum, qui ordinandus est, tres episcopi iam, sed postulentur ad numerum suprascriptorum (si haberi possunt) * vnus vel duo : & in eadem plebe, cui ordinandus est, discutiantur primo personæ contradicentium : postremo etiam illa, quæ obiiciuntur, pertractentur : & cum purgatus fuerit, in conspectu publico ita demum ordinetur. Si hoc cum vestræ sanctitatis animo concordat, roboretur vestræ dignationis responsione. Ab vniuersis episcopis dictum est : Satis placet.

XVIII.

Cod. Can.
cap. 51.

Honoratus & Vrbanus episcopi dixerunt : Quoniam de commonitorio nostro omnia tractata noscuntur, addimus etiam de die Paschæ nobis esse mandatum, vt de ecclesia semper Carthaginensi (sicut assolet) instruamur, & non sub angusto temporis spatio. Aurelius episcopus dixit : Si sanctitati vestræ videtur, (quoniam nos spondidisse iam dudum meminimus) vt singulis quibusque annis ad tractandum conueniamus, & cum conuenerimus in vnum, tunc diuulgabitur sanctus Paschæ dies per legatos qui adfuerint Concilio. Honoratus & Vrbanus episcopi dixerunt : Nunc de præfenti cœtu petimus, vt literis prouinciam nostram de hac die informare dignemini. Aurelius episcopus dixit : Ita fiat necesse est.

XIX.

ANNO
CHRISTI
424.

Cod. Can.
cap. 52.

Honoratus & Vrbanus episcopi dixerunt : Et illud nobis verbo mandatum est, vt quia constitutum est in Concilio Hipponensi, singulas debere prouincias tempore Concilii visitandas esse, dignemini etiam (quod hoc anno secundum ordinem distulistis) vel alio anno Mauritaniam prouinciam visitare. Aurelius episcopus dixit : Nunc de prouincia Mauritania (propterea quod in finibus Africae posita sit) nihil statuimus, siquidem vicinae sunt barbarico. Sed praestet Deus, vt ex abundanti non pollicentes, venire possimus ad vestram prouinciam. Cogitare enim debetis, fratres, quia hoc sibi & Tripolitani & * Arzugitani fratres potuerunt exigere, si ratio pateretur.

* Arzugitani, ad. Arzytani

XX.

Epigonius episcopus dixit : Multis Conciliis hoc statutum a coetu sacerdotali est, vt plebes, quae in dioecesibus ab episcopis retinentur, quae episcopos nunquam habuerunt, non nisi cum voluntate eius episcopi, a quo tenentur, proprios accipiant rectores, id est, episcopos. At vero, quia nonnulli, dominatu quodam adepto, communionem fratrum abhorrent : vel certe, cum eleuati fuerint, quasi in quadam arce, tyrannicam sibi dominationem vendicant, quod plerique tumidi atque stolidi aduersum episcopum suas ceruices erigunt presbyteri, vel conuiuuiis sibi * concinnantes plebem, * vel certe persuasu maligno, vt illicito fauore eosdem velint sibi collocare rectores. Quod quidem insigne mentis tuae tenemus votum,

16. quest. 1.
Multis
Conciliis.
Cod. Can.
cap. 53.
& in Carthag. 111.
cap. 42.

* concinnantes
* vt persuasu maligno & illicito

Concil. Tom. 4.

Vuu ij

frater religioſe Aureli, qui hæc ſæpe oppreſſiſti, non curando tales petitores. Sed propter eorum malos cogitatus, & prave concinnata Concilia hoc dico, non debere rectorem accipere eam plebem quæ in diceceſi ſemper ſubiacuit, nec vnquam proprium epiſcopum habuit. Quapropter ſi vniuerſo ſanctiſſimo cœtui placet hoc quod proſecutus ſum, confirmetur. Aurelius epiſcopus dixit: Fratris & conſacerdotis noſtri proſecutioni non obſiſto, ſed hoc me & feciſſe & facturum eſſe profiteor circa eos ſane qui fuerint concordēs, non ſolum circa eccleſiam Carthaginenſem, ſed circa omne ſacerdotale conſortium. Sunt enim plerique conſpirantes cum plebibus propriis, quas decipiūt, vt dictum eſt, earum ſcalpentes aures, blandi ad ſeducendum vitioſæ vitæ homines, vel certe inflati, & ab hoc conſortio ſeparati, qui putant propriæ plebi incubandum, & nonnunquam conuenti ad Concilium venire detrectant, ſua forte ne prodantur flagitia metuentes: dico, ſi placet, circa hos non tantū diceceſes non eſſe ſeruandas, verum & de propria eccleſia, quæ illis male fauerit, omnimodo annitendum, vt etiam auctoritate publica reiiciantur, atque ab ipsis principalibus cathedris remoueantur. Oportet enim, vt qui vniuerſis fratribus, ac toti Concilio inhæſerit, non ſolum ſua, iure integro, ſed & diceceſes poſſideat. At vero, qui ſibi putant plebes ſuas ſufficere, fraternæ dilectione contempta, non tantum diceceſes amittant, ſed (vt dixi) etiam propriis publica careant auctoritate, vt rebelles. Honoratus & Urbanus epiſcopi di-

In Carthagin. III. cap. 43.

ANNO
CHRIST.
444

ANNO CHRISTI 424
 xerunt : Summa prouisio sanctitatis tuæ cohæsit
 mentibus singulorum, & puto omnium respon-
 sione ea quæ prosequi dignatus es, roboranda. V-
 niuersi episcopi dixerunt : Placet, placet.

XXI.

Epigonius episcopus dixit : In multis Conci-
 liis hoc statutum est, etiam nunc hoc confirman-
 dum est a vestra prouidentia, beatissimi fratres, vt
 clericum alienum nullus sibi præripiat episcopus
 præter eius arbitrium, cuius fuerit clericus. Dico
 autem Iulianum, qui ingratus est Dei beneficiis
 per meam paruitatem in se collatis, ita temerarium
 & audacem extitisse, vt eum qui a me baptizatus
 est, cum esset puer egentissimus, mihi ab eodem
 commendatum, cumque multis annis a me alere-
 tur, atque increceret, hunc, vt dixi, baptizatum
 esse in ecclesia mea per manum paruitatis meæ,
 constat : (idem in diocesi Mappaliensi lector esse
 cœperat, imo annis ferme duobus legerat) nescio
 quo contemptu humilitatis meæ, idem Iulianus
 eum arripuit, quem dicit quasi proprium ciuem
 sui loci * Vzaritani, me inconsulto, vsurpare : nam
 & diaconum illum ordinauit. Hoc si liceat, pateat
 hæc licentia a vobis, beatissimi fratres : sin minus,
 tam impudens cohibeatur, ne se misceat commu-
 nioni cuiusquam. Numidius episcopus dixit : Si
 non postulata, neque consulta tua dignatione, id
 videtur fecisse Iulianus, iudicamus omnes inique
 factum atque indigne. Quapropter nisi idem Iulia-
 nus correxerit errorem suum, & cum satisfactione
 eundem clericum (quem fuerat ausus ordinare)

Cod. Can.
 cap. 54.
 & in Car-
 thag. 44.

Locus ob-
 scurus, sic
 forte resti-
 tuendus vt
 supra in
 Conc. III.
 Carthag.
 est nota-
 tum.

* Vzaritani,

reuocauerit tuæ plebi, contra statuta Concilii faciens, contumaciæ suæ, separatus a nobis, excipiet iudicium. Epigonius episcopus dixit: Ætate pater, & ipsa promotione antiquissimus, vir laudabilis frater & collega noster Victor vult hanc petitionem generalem omnibus effici.

XXII.

Cod. Can.
cap. 55.
& in Carthag. III.
cap. 45.

Aurelius episcopus dixit: Sermonem meum admittite, fratres. Contigit nonnunquam vt postulentur ab ecclesiis, quæ præpositis egent, vel presbyteris, vel episcopis: & tamen memor statutorum id sequor vt conueniam episcopum eius, atque ei inculcem, quod eius clericus a qualibet ecclesia postuletur. Sed forte in hodierno non reluctati sunt, & ne quando contingat vt reluctentur, cum fuerint a me in hac causa postulati, quem scitis multarum ecclesiarum & ordinandorum curam sustinere: iustum est ergo, vt quemlibet confacerdotum conueniam, cum duobus e consortio nostro vel tribus testibus. Sin vero indeuotus extiterit, quid censet caritas vestra faciendum? Ego enim † cunctarum ecclesiarum, dignatione Dei (vt scitis fratres) sollicitudinem sustineo. Numidius episcopus dixit: Fuit semper hæc licentia huic sedi, vt vnde vellet, & de cuius nomine fuisset conuentus, pro desiderio cuiusque ecclesiæ ordinare episcopum. Epigonius episcopus dixit: Bonitas sequestrat possibilitatem. Minus enim præsumis, frater: & cum te bonum & clementem omnibus * præbes, (hæbes enim hoc in arbitrio) satis est, vt satisfiat personæ vniuscuiusque episcopi in prima tantummodo con-

† Cunctarum
per Africam
tantum, non
per totum
orbem, sicut
Romanus pontifex.

Dist. 19.
Ita dominos.

ANNO
CHRISTI
424.
* licet

uentione. Si autem quod * libet huic sedi vendicandum sibi fuerit arbitratus, necesse habes tu omnes ecclesias suffulcire. Vnde tibi non potestatem damus, sed tuam assignamus, vt liceat voluntati tuæ semper tenere quem voles, vt præpositos plebibus vel ecclesiis constituas, qui postulati fuerint, vnde voles. Postumianus episcopus dixit: Deinde qui vnum habuerit, numquid debet illi ipse vnus presbyter auferri? Aurelius episcopus dixit: Sed episcopus vnus esse potest, per quem dignatione diuina presbyteri multi constitui possint: vnus autem episcopus difficile inuenitur constituendus. Quapropter, si necessarium episcopatui quis habuerit presbyterum, & vnum, vt dixisti frater, habuerit, etiam ipsum ad promotionem dare debet. Postumianus episcopus dixit: Ergo si habet alius abundantes clericos, debet mihi alia plebs subuenire. Aurelius episcopus dixit: Sane quando tu ecclesiæ alterius subueneris, persuadetur illi, qui plures habet clericos, vt vnum tibi ordinandum largiatur.

XXIII.

Honoratus & Vrbanus episcopi dixerunt: Audiuius constitutum, vt diœceses non mereantur episcopos accipere, nisi cum consensu eius sub quo fuerint constitutæ: sed in prouincia nostra, cum aliqui forte in diœcesi (concedente eo episcopo, in cuius potestate fuerant constitutæ) ordinati sunt episcopi, etiam diœceses sibi vendicant: hoc & corrigi caritatis vestræ iudicio, & inhiberi de cetero debet. Epigonius episcopus dixit: Singulis epi-

Cod. Can.
cap. 56.
Et in Carthag. III.
cap. 46.

scopiis seruatum est, quod decebat, vt ex massa diocesium nulla caperetur, vt proprium episcopum * habuisset, nisi ipse consensum adhibuisset concedendi. Sufficiat enim si consenserit, vt eadem diocesis permessa proprium tantum episcopum habeat, & ceteras sibi non vindicet dioceses: quia exempta de fasce multarū, sola meruit honorem episcopatus suscipere. Aurelius episcopus dixit: Non dubito caritati vestræ omnium placere, eum qui in diocesi, concedente episcopo qui matricē tenuit, solam eandem retinere plebem, in qua fuerit ordinatus. Quoniam igitur vniuersa arbitror fuisse tractata, si omnia cum animo vestro conuenerunt, sermone vestro cuncta roborate. Vniuersi episcopi dixerunt: Omnia nobis hæc placuerunt, & hæc nostra subscriptione firmauimus. Et subscripserunt: Aurelius episcopus ecclesiæ Carthaginensis huic decreto consensi, & prælecto subscripsi. Similiter & ceteri episcopi subscripserunt.

XXIV.

Sup. cap.
14. i. qu. 4.
cap. Qui
apud Do-
natistas.
Cod. Can.
cap. 57.

Vnde quoniam superiori Concilio statutum esse mecum recognoscit vnanimitas vestra, vt hi qui apud Donatistas paruuli baptizati sunt, nondum scire valentes erroris eorum interitum, & posteaquam ad ætatem rationis capacem peruenerunt, agnita veritate, falsitatem eorum abhorrentes, ad ecclesiam Dei catholicam, per vniuersum mundum diffusam, ordine antiquo per manus impositionem recepti sunt: debere talibus suscipiendum munus clericatus non impedire nomen erroris, cum veram ecclesiam illorum putauerint, ad fidem accedendo,

ANNO
CHRISTI
424.

dendo, & ibi Christo crediderint, & trinitatis sacramenta perceperint, quæ omnia vera & sancta atque diuina esse certissimum est, & in his omnem animæ spem constitutam. Quamquam & hæreticorum præsumpta audacia, veritatis nomine palliata, hæc tradere audeat. Quæ quoniam simplicia sunt, vt præmonet B. Apostolus, dicendo: *Vnus Deus*, Ephes. 4. *una fides, unum baptisma*, & iterari non liceat, quod semel dari oportet, anathematizato nomine erroris, recipiantur per manus impositionem in vnam ecclesiam, vnam columbam (vt dictum est) & vnam matrem omnium Christianorum, vbi omnia illa sacramenta salubriter & æterne & vitaliter accipiuntur, quæ perseueranter in hæresi magnam damnationis pœnam conquirunt, vt quod eis in veritate ad æternam vitam consequendam esset luminosius, hoc in errore sit tenebrosius atque damnosius. Quod fugientes nonnulli, & matris ecclesiæ vbera cognoscentes, quia illa omnia sancta mysteria amore veritatis crediderunt atque perceperunt, quibus sacramentorum rebus cum vitæ bonæ probitas accesserit, sine dubio ad officium clericatus tales esse applicandos, & maxime in tanta rerum necessitate, nullus est qui non concedat. Quamquam nonnulli eiusdem sectæ clerici cum plebibus atque honoribus suis ad nos transire desiderant, qui amore honoris, aut persuadent ad vitam, aut retinent ad salutem. Sed hoc maiori fratrum supradictorum considerationi dimittendum censeo, vt prudentiori suo Concilio nostræ suggestionis sermonem cum perpenderit, quid

Concil. Tom. 4.

Xxx

de hac re eis placeat, nos informare dignentur. ANNO
CHRISTII
444
Tantum de his qui infantes baptizati sunt, satagi-
mus, ut nostræ, si placet, in iisdem ordinandis con-
sentiant voluntati. Omnia ergo quæ superius com-
prehendimus, apud sanctos episcopos agenda esse,
mecum honorabilis fraternitas vestra perpendit.

XXV.

Cod. Can.
cap. 58.

Instant etiam aliæ necessitates a religiosis impe-
ratoribus postulandæ, ut reliquias idolorum per
omnem Africam iubeant penitus amputari: nam
plerisque in locis maritimis, atque possessionibus
diuersis adhuc erroris istius iniquitas viget: ut præ-
cipiant & ipsa deleri, & templa eorum, quæ in agris
vel in locis abditis constituta nullo ornamento
sunt, iubeantur omnimodo destrui.

XXVI.

2. quest. 6.
Statutum
est, ut qui.
Cod. Can.
cap. 59.

Petendum etiam, ut statuere dignentur, ut si qui
forte in ecclesia quamlibet causam iure apostolico
ecclesiis imposito agere voluerint, & fortasse decisio
clericorum vni parti displicuerit; non liceat cleri-
cum in iudicium ad testimonium deuocari eum, qui
cognitor vel præsens fuerit. Et nulla ad testimoniū
dicendum ecclesiastici cuiuslibet persona pulsetur.

XXVII.

Cod. Can.
cap. 60.

Illud etiam petendum, ut quæ contra præcepta
diuina conuiuia multis in locis exercentur, quæ ab
errore gentili attracta sunt, (ita ut nunc a paganis
Christiani ad hæc celebranda cogantur, ex qua re
temporibus Christianorum imperatorum persecu-
tio altera fieri occulte videatur) vetari talia iubeant,
& de ciuitatibus & de possessionibus, imposita pœ-

ANNO
CHRISTI
424

na, prohiberi: maxime, cum etiam in natalibus beatissimorum martyrum per nonnullas ciuitates, & in ipsis locis sacris talia committere non reformident. Quibus diebus etiam (quod pudoris est dicere) saltationes sceleratissimas per vicos atque plateas exercent, vt matronalis honor, & innumrabilium feminarum pudor, deuote venientium ad sacratissimum diem, iniuriis lasciuiantibus appetatur, vt etiam ipsius sanctæ religionis pene fugiatur accessus.

XXVIII.

Nec non & illud petendum, vt spectacula theatrorum ceterorumque ludorum, die dominica vel ceteris religionis Christianæ diebus celeberrimis amoueantur, maxime quia sancti Paschæ octauarum die populi ad circum magis quam ad ecclesiam conueniunt: * & debere transferri deuotionis eorum dies, si quando occurrerint: nec oportere etiam quemquam Christianorum cogi ad hæc spectacula; maxime, quia in his exercendis, quæ contra præcepta Dei sunt, nulla persecutionis necessitas a quoquam adhibenda est: sed (vti oportet) homo in libera voluntate subsistat sibi diuinitus concessa. cooperatorum enim maxime periculum considerandum est, qui contra præcepta Dei magno terrore coguntur ad spectacula conuenire.

Cod. Can.
cap. 61.

* for. &
licet (sen
ius ac fas
fit) trans-
fecti.

XXIX.

Et illud petendum, vt statuere dignentur, vt si quis cuiuslibet honoris clericus iudicio episcoporum quocumque crimine fuerit damnatus, non liceat eum, siue ab ecclesiis, quibus præfuit, siue a quo-

Cod. Can.
cap. 61.

Concil. Tom. 4.

Xxx ij

libet homine defenari, interposita pœna damni, pecuniæ, atque honoris, quo nec ætatem, nec sexum excusandum esse præcipiant.

XXX.

Cod. Can.
cap. 63.

Et de his etiam petendum, vt si quis ex qualibet ludicra arte ad Christianitatis gratiam venire voluerit, ac liber ab illa macula permanere, non eum liceat a quoquam iterum ad eadem exercenda reduci vel cogi.

XXXI.

Cod. Can.
cap. 64.

De manumissionibus sane in ecclesia dicendis, si id nostri confacerdotes per Italiam facere reperiuntur, nostræ etiam erit fiduciæ istorum ordinem sequi, data plane licentia misso legato, vt quæcumque digna fide pro statu ecclesiæ & salute animarum agere potuerit, nos laudabiliter in conspectu Domini accepturos. Quæ omnia, si sanctitati vestræ placent, edicite, vt & meam suggestionem ratam esse vobis aduertant, & nostram omnium consensionem sinceritas eorum libenter accipiat. Ab vniuersis episcopis dictum est: Omnibus placent hæc, quæ iniuncta sunt peragenda, & prudenter a tua sanctitate narrata.

XXXII.

Cod. Can.
cap. 65.

Aurelius episcopus dixit: Equitii etiam, olim merito suo episcopali sententia damnati, non arbitrator prætereundam esse legationis causam, vt si forte eum in illis partibus repererit, sit eidem fratri nostro curæ, pro ecclesiæ statu (quod oportuerit, vel vbi licuerit) aduersus eum peragere. Ab vniuersis episcopis dictum est: Multum placet & ista pro-

ANNO
CHRISTI
424

secutio, maxime cum olim damnatus sit Equitius, & eius impudens inquietudo, pro statu & salute ecclesiæ, magis magisque vbique repellenda. Et subscripserunt: Aurelius episcopus ecclesiæ Carthaginensis huic decreto consensi, & prælecto subscripsi: similiter & ceteri episcopi subscripserunt.

IN HOC CONCILIO LITERAE LEGVNTVR
*Anastasi Romani pontificis, de Donatistis catholicos
episcopos admonentis.*

VINCENTIO & Flauto viris clarissimis consulibus, Idibus Septembris, Carthagine, in secretario basilicæ Restitutæ, cum in Concilio congregati in ecclesia Carthaginensi consedissemus ex Africanis omnibus prouinciis episcopi, id est, Aurelius eiusdem sedis episcopus cum collegis suis, quos eorum subscriptio manifestat, ait idem Aurelius episcopus: Recitatis epistolis beatissimi fratris & confacerdotis nostri Anastasii, ecclesiæ Romanæ episcopi, quibus nos paternæ & fraternæ caritatis sollicitudine ac sinceritate adhortatus est, vt de hæreticorum & schismaticorum Donatistarum insidiis & improbitatibus, quibus Africanam ecclesiam catholicam grauiter vexant, nullo modo dissimulemus; gratias agimus Domino nostro, quod illi optimo ac sancto antistiti suo tam piam curam pro membris Christi (quamuis in diuersitate terrarum, sed in vna compage corporis constitutis) inspirare dignatus est.

De causâ & tempore huius Concilii, vide notas Concilii Africani III. sub Anastasio supra.

XXXIII.

Deinde pertractatis & consideratis omnibus quæ utilitati ecclesiæ conuenire videbãtur, annuente atque admonente Spiritu Dei, eligimus cum memoratis hominibus (quamuis de dominici corporis vnitatem inquieta dissensione præcis) leniter & pacifice agere, vt (quantum in nobis est) omnibus, qui eorum communione & societate irretiti

Cod. Can. cap. 66.

Xxx iij

sunt, per vniuersas prouincias Africanas penitus
 innotescat, quam miserabili errore deuincti sunt
 diuersa sentientes; *ne forte*, sicut dicit Apostolus, no-
 bis in mansuetudine corripientibus, *det illis Deus*
pœnitentiam ad cognoscendam veritatem, & resipi-
scant de diaboli laqueis, captiuati ab ipso in ipsius vo-
luntatem.

2. Tim. 2.

ANNO
CXXXIIII
444

XXXIV.

Cod. Can.
cap. 67.

Itaque placuit, vt ex Concilio nostro literæ da-
 rentur ad iudices Africanos, a quibus hoc peti
 congruum videretur, vt in hoc adiuuent commu-
 nem matrem ecclesiam catholicam, in quo episco-
 palis auctoritas communiri in ciuitatibus potest, id
 est, vt iudiciaria potestate atque *diligentia*, ex fide
 Christiana, quid gestum sit in omnibus locis, in
 quibus Maximianistæ basilicas obtinuerunt, qui
 ab eis schisma fecerunt, inquirant, & gestis publi-
 cis propter firmam notitiam omnibus necessariam
 faciant inhære.

XXXV.

Cod. Can.
cap. 68.

Deinde placuit, vt literæ mittantur ad fratres &
 coepiscopos nostros, & maxime ad sedem aposto-
 licam, in qua præsidet memoratus venerabilis fra-
 ter & collega noster Anastasius, quo nouerit habe-
 re Africam magnam necessitatem, propter eccle-
 siæ pacem & utilitatem, vt ex ipsis Donatistis, qui-
 cumque clerici correcto consilio ad catholicam
 vnitatem transire voluerint, secundum vniuscuius-
 que episcopi catholici volūtatem atque consilium,
 qui in eodem loco gubernat ecclesiam, si hoc paci
 Christianæ prodesse visum fuerit, in suis honoribus

ANNO
CHRISTI
424.

suscipiantur, sicut prioribus eiusdem diuisionis temporibus factum esse manifestū est. Quod multarum & pene omnium Africanarum ecclesiarum, in quibus talis error exortus est, exempla testantur: non vt Concilium, quod in transmarinis partibus de hac re factum est, dissoluatur: sed vt illud maneat circa eos, qui sic transire ad catholicam volunt, vt nulla per eos vnitatis compensatio procuratur. Per quos autem vel omnimodo * perfici, vel adiuuari manifestis fraternarum animarum lucris catholica vnitatis in locis, in quibus degunt, visa fuerit; non eis obsit, quod contra honores eorum (quamuis salus nulli interclusa sit) in transmarino Concilio statutum est, id est, vt ordinati in parte Donati, si ad catholicam correcti transire voluerint, non suscipiantur in honoribus suis secundum transmarinum Concilium, exceptis his, per quos catholice vnitati consulatur.

* profice-
ret,

XXXVI.

Deinde placuit, vt his peractis, legati etiam prædicandæ pacis atque vnitatis gratia, sine qua salus Christiana non potest obtineri, e numero nostro ad ipsorum Donatistarum, siue quos habent episcopos, siue ad plebes mittantur, per quos omnibus in notitiam perferatur, quam nihil habeant quod aduersus ecclesiam catholicam iuste possint dicere: maxime vt manifestum fiat omnibus per gesta etiam municipalia, propter documentorum firmitatem, quid ipsi de Maximianistis schismaticis suis egerint: vbi eis diuinitus demonstratur, si attendere velint, tam inique tunc illos ab ecclesiæ

Cod. Can.
cap. 69.

vnitate præcisos, quam inique nunc clamant a se
Maximianistas schisma fecisse: ex quorum tamen
numero, quos iam plenarii Concilii sui auctoritate
damnauerant, in suis honoribus denuo receperunt,
& baptismum, quem damnati & exclusi dederant,
acceptauerunt: vt videant, quam stulto corde re-
sistant paci ecclesiæ toto orbe diffusæ, cum ista fa-
ciant pro parte Donati: neque se istorum, quos ita
receperunt, communionem, propter intuitum pacis,
contaminari dicant: & nos condemnent, id est,
ecclesiam catholicam, etiam in extremis terrarum
partibus constitutam, per eorum communionem
inquinatam, quos tunc accusantes conuincere ne-
quiuerunt.

XXXVII.

Dist. 84.
Cū de quo-
rumdam.
Et dist. 32.
Placuit e-
piscopos,
presbyteros
diaconos,
subdiac.
Et supra in
Concilio
Carthagi-
nensi V.
cap. 3.
Cod. Can.
cap. 70.

Præterea, cum de quorundam clericorum,
quamuis erga vxores proprias, incontinentia re-
ferretur: placuit, episcopos & presbyteros & dia-
conos, secundum priora statuta, etiam ab vxoribus
continere. Quod nisi fecerint, ab ecclesiastico re-
moueantur officio. Ceteros autem clericos ad hoc
non cogi, sed secundum vniuscuiusque ecclesiæ
consuetudinem obseruari debere.

XXXVIII.

8. quest. 1.
cap. Pla-
cuit, vt ne-
mini. Et in
Concilio
Carthagi-
nensi V.
cap. 5.
Cod. Can.
cap. 71.

Rursum placuit, vt nemini sit facultas, relicta
principali cathedra, ad aliquam ecclesiam in diœce-
si constitutam se conferre, vel in re propria diutius
(quam oportet) constitutum, curam vel frequen-
tationem propriæ cathedræ negligere.

XXXIX.

De cōsecr.
dist. 4. Pla-
cuit de in-
fantibus.

Item placuit de infantibus, quoties non inue-
niuntur

ANNO
CHRISTI
424.

niuntur certissimi testes, qui eos baptizatos esse si-
ne dubitatione testentur, neque ipsi sunt per æta-
tem de traditis sibi sacramentis idonei respondere,
absque vlllo scrupulo eos esse baptizandos, ne ista
trepidatio eos faciat sacramentorum purgatione
priuari. Hinc enim legati Maurorum fratres no-
stri consuluerunt, quia multos tales a Barbaris
redimunt.

Et in Car-
thaginensi
V. cap. 6.
Cod. Can.
cap. 72.

X L.

Item placuit, vt dies venerabilis Paschæ Forma-
tarum subscriptione omnibus intimetur, dies vero
Concilii idem seruetur, qui in Hipponensi Con-
cilio constitutus est, id est, decimo Kalendas Se-
ptembris. Et scribendum ad singularū quarumque
prouinciarum primates, vt quando apud se Con-
cilium congregant, istum diem non impediunt.

De consecr.
dist. 3. Pla-
cuit, vt ve-
nerabilis.
Et in Car-
thaginensi
VI. cap. 7.
Cod. can.
cap. 73.

X L I.

Item constitutum est, vt nulli intercessori lici-
tum sit cathedram, cui intercessor datus est, qui-
buslibet populorum studiis vel seditionibus retine-
re: sed dare operam, vt intra annum eisdem episco-
pum prouideat. Quod si neglexerit, anno exem-
pto, interuentor alius tribuatur.

7. quest. 7.
cap. Con-
stitutū est,
vt. Et in
Carthag. V.
cap. 8.
Cod. Can.
cap. 74.

X L II.

Ab imperatoribus vniuersis, visum est postulan-
dum, propter afflictionem pauperum, quorum
molestiis sine intermissione fatigatur ecclesia, vt
defensores eis aduersus potentias diuitum cum e-
piscoporum prouisione delegentur.

23. quest. 3.
Ab impera-
toribus. Et
Carthag. V.
cap. 9.
Cod. Can.
cap. 75.

X L III.

Item placuit, vt quotiescumq; Concilium con-
Concil. Tom. 4.

Dist. 18.
Vt quoties-
cumque.

Et in Car-
thaginēsi V.
cap. 10.
Cod. can.
cap. 76.

gregandum est, episcopi, qui neque ætate, neque ægritudine, neque aliqua grauiori necessitate impediuntur, competenter occurrant: & primatibus suarum quarumque prouinciarum intimetur, vt de vniuersis episcopis vel duæ, vel tres turmæ fiant: ac de singulis turmis vicissim, quotquot electi fuerint, ad diem Concilii instantissime occurrant. Quod si non potuerint occurrere, excusationes suas in tractoria subscribant: vel si post aduentum tractoriæ aliquæ necessitates repente forsitan ortæ fuerint; nisi rationem impedimenti sui apud suum primatem reddiderint, ecclesiæ suæ communionem debere esse contentos.

XLIV.

Cod. Can.
cap. 77.

De Cresconio * Villaregenſi hoc omnibus visum est, vt hinc quoque primati Numidiæ intimetur, quo cognoscat memoratum Cresconium scriptis suis conueniendum esse, vt proximo vniuersali Africano Concilio suam præsentiam non differat exhibere. Quod si venire contempserit, in se cognoscat sententiam promulgandam.

XLV.

Cod. can.
cap. 78.

Rursum placuit, vt quoniam Hipponensium Diarrhytorum ecclesiæ destitutio non est diutius negligenda, & ecclesiæ ibi ab his retinentur qui Equitii facinorosam communionem declinauerunt, missis ex præsentis Concilio episcopis, Regino, Alypio, Augustino, Materno, Theasio, Euodio, Placiano, Urbano, Valerio, Ambiuio, Fortunato, Quodvultdeo, Honorio, Ianuario, Apto, Honorato, Ampelio, Victoriano, Euangelo, & Ro-

ANNO CHRISTI 424.

gatio : conuentis ergo & correctis his qui culpabili pertinacia fugam eiusdem Equitii expectandam putabant, cum omnium voto eis episcopus ordinetur. Si autem illi pacem considerare noluerint, non impediant in eligendo ad ordinandum præposito vtilitatem tanto tempore ecclesiæ destitutæ.

XLVI.

Rursus constitutum est, vt quoties clericis conuictis & confessis in aliquo crimine, vel propter eorum, quorum verecundiæ parcitur, vel propter ecclesiæ opprobrium, aut insolentem insultationem hæreticorum atque gentilium, (si forte causæ suæ adesse voluerint, & innocentiam suam asserere) intra annum excommunicationis hoc faciant. Si vero intra annum causam suam purgare contempserint, nulla eorum vox postea penitus audiat.

11. quest. 3. Rursus constitutum est. Et in Carthag. V. cap. 12. Cod. Can. cap. 79.

XLVII.

Item placuit, vt si quis de alterius monasterio repertum, vel ad clericatum promouere voluerit, vel in suo monasterio maiorem monasterii constituerit; episcopus, qui hoc fecerit, a ceterorum communione seiunctus, suæ tantum plebis communione contentus sit: & ille neque clericus, neque præpositus perseueret.

Dist. 58. Si quis de alterius. Et in Carthaginensi V. cap. 13. Cod. Can. cap. 80.

XLVIII.

Item constitutum est, vt si quis episcopus heredes extraneos a consanguinitate sua, vel hæreticos etiam consanguineos aut paganos, ecclesiæ prætulerit, saltem post mortem anathema ei dicatur, atq;

Cod. Can. cap. 81.

Concil. Tom. 4.

Yyy ij

eius nomen inter Dei sacerdotes nullo modo recitetur. Nec excusari possit, si intestatus decesserit, qui utique debuit, factus episcopus, rei suæ ordinationem congruam suæ professioni nequaquam differre.

XLIX.

Cod. Can.
cap. 82.

Item placuit, vt de manumissionibus in ecclesia celebrandis ab imperatore petatur.

L.

De cōsecr.
dist. 1. Placuit vt altaria.
Et in Carthag. V. cap. 14.
Cod. Can. cap. 83.

Item placuit, vt altaria, quæ passim per agros, & per vias tamquam memoriæ martyrum constituuntur, in quibus nullum corpus aut reliquiæ martyrum conditæ probantur, ab episcopis, qui locis eisdem præsumunt, si fieri potest, euertantur. Si autem hoc per tumultus populares non finitur, plebes tamen admoneantur, ne illa loca frequentent, vt qui recte sapiunt, nulla ibi superstitione deuincti teneantur. Et omnino nulla memoria martyrum probabiliter acceptetur, nisi vbi corpus aut aliqua reliquiæ sunt, aut origo alicuius habitationis, vel possessionis, vel passionis fidelissima origine traditur. Nam quæ per somnia & per inanes quasi reuelationes quorumlibet hominum vbicumq; constituuntur altaria, omni modo reprobentur.

LI.

Et in Concilio Carthaginensi V. cap. 15.
Cod. Can. cap. 84.

Item placuit, ab imperatoribus gloriosissimis peti, vt reliquiæ idololatriæ, non solum in simulacris, sed in quibuscumque locis vel lucis vel arboribus omni modo deleantur.

LII.

Cod. Can.
cap. 85.

Vt si quæ literæ dictandæ in Concilio placue-

ANNO
CHRISTI
414

rint, venerandus episcopus, qui huic sedi præsidet, omnium nomine dictare & subscribere dignetur, in quibus etiam ad episcopos legatos, qui per provincias Africanas in causa Donatistarum mittendi sunt, placuit literas dari, tenorem mandati continentes, quem non egrediantur. Et subscripserunt: Aurelius episcopus ecclesiæ Carthagenensis, huic Decreto consensi, & prælecto subscripsi. Similiter & ceteri episcopi subscripserunt.

SEQVNTVR CONCILIA AFRICANA
SVB INNOCENTIO HABITA.

In hoc Concilio præterita Decreta firmantur.

MILEVI-
TANVM I.

GLORIOSISSIMIS imperatoribus Arcadio & Honorio Augustis viris clarissimis consulibus, sexto Kalendarum Septembris, in ciuitate Mileuitana, in secretario basilicæ, cum Aurelius episcopus Carthagenensis in Concilio vniuersali consedisset, adstantibus diaconibus, Aurelius episcopus dixit: Quoniam ecclesiæ sanctæ vnum est corpus, omniumque membrorum caput est vnum, factum est, volente Deo, & nostram infirmitatem iuuante, vt ad hanc ecclesiam veniremus, dilectionis & fraternitatis gratia inuitati. Vnde quæso caritatem vestram, quia ita credendum est, (quia noster accessus ad vos nec superfluus, nec insuauis est cunctis) vt consensus omnium vestrum manifestetur concordare complacitis Decretorum, quæ iam dudum vel Hipponensi Synodo firmata sunt, vel postmodum meliore Concilio apud Carthaginem definita, nunc quoque nobis ex ordine recitentur. Tunc demum fraternitatis vestræ concordia luce clarior apparebit, si hæc, quæ a nobis superioribus Conciliis legaliter definita noscuntur, non solum consensu vestro his actis, verum & subscriptionibus manifestis. Xanthippus episcopus primæ sedis Numidiæ * sua manu confirmauit, subscribendo etiam nobis placere posse, & nostra subscriptione firmamus. Nicetius episcopus primæ sedis Mauritanie

De loco, tempore, causa, aliisve quibusdam gestis huius Concilii, vide notas Concilii Mileuitani I. supra sub Innocentio.

* Dixit: Credo, quod omni fraternitati

Sitiphensis dixit: Quæ recitata sunt Decreta, quoniam ratione non carent, & sunt approbata cunctis, etiam & meæ paruitati hæc placent: quæ quidem propria subscriptione firmabo.

ANNO
CANONICI
414.
placuit,
& statuta
sua manu
cõfirm-
uimus.

LIII.

In Cõcilio
Mileuita-
no, cap. 13.
Cod. Can.
cap. 87.

Valentinus episcopus dixit: Si permittit bonum patientiæ vestræ, prosequor ea quæ præterito tempore in ecclesia Carthaginensi gesta sunt, & subscriptionibus fratrum firmata claruerunt, & iam nos * hæc seruatu-
ros esse profiteor. Sed illud scimus, inuiolate semper mansisse ecclesiasticam disciplinam, ita ut nullus fratrum prioribus suis se aliquando auderet antepone-
re, sed officiis caritatis id semper exhibitum est prioribus, quod ab insequentibus gratanter semper acciperetur. Hunc ordinem iubeat sanctitas vestra melius vestris interlocutionibus roborari. Aurelius episcopus dixit: Non decuerat quidem ut hæc repeteremus, nisi forte existerent inconsideratæ mentes quorundam, quæ ad hæc statuenda nostros acuerent sensus. Sed & communis hæc causa est, quam insinuauit frater & confacerdos noster, ut vnusquisque nostrum ordinem sibi decretum a Deo cognoscat, * & ut poste-
riores anterioribus deferant, nec eis inconsultis aliquid agere præsumant. Qua de re dico (prout captus animi mei retinet) eos qui putauerint, spretis maioribus, aliquid præsumendum, competenter ab omni esse Concilio coercendos. Xanthippus episcopus primæ sedis Numidiæ dixit: Audiuit omnium fratrum præsentia prosecutionem fratris & confacerdotis nostri Aurelii. Quid ad hæc responderunt? Datianus episcopus dixit: Quæ maiorum

* ex hoc

* ne posteriores anterioribus se præferant.

ANNO
CHRISTI
414.

decreuit sententia, nostro assensui mancipabuntur, vt quæ præteritorum Conciliorum gestis tenentur Carthaginensis ecclesiæ, nostra assensione plene apud omnes firma teneantur. Vniuersi episcopi dixerunt: Hic ordo & a patribus & a maioribus seruatus est, & a nobis, Deo propitio, seruabitur, saluo etiam iure primatus Numidiæ & Mauritaniæ.

De archibo & matricula Numidiæ.

DEINDE placuit omnibus episcopis, qui in hoc Concilio subscripserunt, vt matricula & archibus Numidiæ apud primam sedem sit, & in metropoli, id est, Constantina. Archibus pro archiuis.

LIV.

De Quodvultdeo etiam Centuriensi (quoniam aduersarius ipsius cum se petisset introduci ad Concilium nostrum, interrogatus vtrum cum eo vellet apud episcopos experiri, primo promiserat, & alia die respondit hoc sibi non placere, atque discessit) placuit omnibus episcopis, vt nullus eidem Quodvultdeo communicet, donec causa eius, qualem potuerit, terminum sumat. Nam adimi ei episcopatum, antequam causæ eius exitus appareret, nulli Christiano videri iure potuisset. Cod. Can. cap. 87.

LV.

De Maximiano autem Bagaiensi, & ad eum, & ad ipsam plebem placuit de Concilio literas dari, vt & ipse ab episcopatu discedat, & illi sibi alium requirant. Cod. Can. cap. 88.

LVI.

Deinde placuit, vt quicumque deinceps ab episcopis ordinantur per prouincias Africanas, literas Et in Milc-uirano cap. 14. Cod. Can. cap. 89.

accipiant ab ordinatoribus suis, manu eorum conscriptas, continentes consulem & diem, vt nulla altercatio de posterioribus vel anterioribus oriatur.

LVII.

Dist. 72.
Placuit vt
quicumque.
Et in Mile-
uitano cap.
19.
Cod. Can.
cap. 90.

Item placuit, vt quicumque in ecclesia vel semel suscepto officio legerit, ab alia ecclesia ad clericatum non teneatur. Et subscripserunt: Aurelius episcopus ecclesiæ Carthaginensis, huic Decreto consensi, & prælecto subscripsi. Similiter & ceteri episcopi subscripserunt.

*IN HOC CONCILIO, QUID EGERINT
episcopi, qui ad transmarina legati directi
sunt, intimatur.*

De hoc Concilio vide notas in Concilio Africanū I. sub Innocentio.

GLORIOSISSIMO imperatore Theodosio Augusto & Rumorido viris clarissimis consulibus, VIII. Kalendas Septembris, Carthagine, in basilica regionis secundæ, cum Aurelius episcopus in vniuersali Concilio confedisset, adstantibus diaconibus, Aurelius episcopus dixit: Exigente ratione, fraternitas vestra a mea tenuitate ad hoc Concilium congregata est. Iamdudum enim, (sicut vestra sanctitas recordatur) habito Concilio, destinauimus fratres nostros ad transmarina legatos, quos oportuit in cœtu sanctitatis vestræ perfunctæ legationis cursum narrare. Et licet hesterno die de hac re considerantibus nobis, præter gesta ecclesiastica diligentius, quæ gesserint, tractaremus, hodie tamen oportet tractatum hesterni diei actis ecclesiasticis confirmari.

*DE EPISCOPIS PROVINCIARVM AFRICAE
qui non adfuerunt præsentī Concilio.*

ORDO itaque rerum deposcit, vt primitus de fratribus nostris & consacerdotibus, qui ad hoc Concilium vel de Byzacio, vel certe de Mauritania conuenerunt, quæramus, quemadmodum huic Concilio decreuerint interesse, & offerentibus Philologo, Geta, Venustiano

ANNO
CHRISTI
424

stiano & Feliciano, episcopis prouinciæ Byzacenæ, legationis literas, & recitatis, offerentibus etiam Luciano & Siluano, legatis prouinciæ Mauritaniæ Sitiphensis, legationis literas, & recitatis, Aurelius episcopus dixit: Horum scriptorum textus sociabitur gestis.

De episcopis Byzacenis.

NVMIDIUS episcopus dixit: Animaduertimus, fratres & coepiscopos nostros Byzacenæ prouinciæ & Mauritaniæ Sitiphensis, ad Concilium destinasse legatos: nunc quæramus, vtrum legati Numidiæ aduenerint, vel certe prouinciæ Tripolitanae, vel Mauritaniæ Cæsariensis.

De episcopis Mauritaniæ Sitiphensis.

LVCIANVS & Siluanus episcopi, legati prouinciæ Mauritaniæ Sitiphensis, dixerunt: Sero ad Cæsarienses fratres nostros tractoria venit. Nam iam & illi venirent, tamen necesse est veniant. Et confidimus de animis illorum, quia si quid in hoc Concilio gestum fuerit, & ipsi sine dubio suos consensus adhibebunt.

De episcopis Numidiæ.

ALYPIVS episcopus ecclesiæ Tagastensis dixit: Nos quidem de Numidia venimus, ego & sancti fratres Augustinus & Possidius, sed de Numidia legati mitti non potuerunt, quod adhuc tumultu tironum episcopi propriis necessitatibus in ciuitatibus suis aut impediti, aut occupati sunt. Nam etiam tractoriam sanctitatis tuæ cum ad sanctum senem Xanthippum deferrem, in præsententi tractatu hoc visum fuerat, vt Concilium indiceretur, quo instructa legatio posset ad hoc Concilium destinari. Sed cum eum posterioribus literis admonerem de impedimento tironum, vt superius dixi, rescriptis propriis excusauit. De Tripolitanis vero fratribus nostris hoc potui condiscere, quod Dulcitium fratrem nostrum destinauerunt legatum: sed quia non potuit occurrere, hoc asseuerauerunt quidam filii nostri, venientes de supra dicta prouincia, quod memoratus naui se commiserat. Et credendum est, accidisse nonnullam de tempestatibus

De tironibus deferentibus militia vide quæ notauimus loco præcedenti.

moram, quæ retardaret eius aduentum. Tamen etiam circa ipsos (si caritati vestræ placet) hæc forma seruabitur, vt placita ad eisdem Concilii transmittantur. Ab vniuersis episcopis dictum est: Hæc, quæ statuit sanctitas tua, omnibus placent.

LVIII.

Cod. Can.
cap. 91.

Aurelius episcopus dixit: Quod in tractatum venit caritatis vestræ, puto hoc ecclesiasticis gestis esse firmandum. Professio vestrum omnium hoc deprompsit, debere vnumquemque nostrum in ciuitate sua per se conuenire Donatistarum præpositos, aut adiungere sibi vicinum collegam, vt pariter eos in singulis quibusque ciuitatibus vel locis per magistratus vel seniores locorū conueniant. Hoc, si omnibus placet, edicatur. Ab vniuersis episcopis dictum est: Omnibus placet, & omnes hac subscriptione nostra firmabimus. Petimus etiam, vt epistolis ad iudices de Concilio mittendis, pro omnibus subscribat sanctitas tua. Aurelius episcopus dixit: Si videtur caritati vestræ, forma conuentionis eorum recitetur, vt hunc tenorem prosecutionis omnes (si placuerit) teneamus. Ab vniuersis episcopis dictum est: Recitetur. Lætus notarius recitauit.

LIX.

Cod. Can.
cap. 92.

Ille episcopus ecclesiæ illius dixit: Quid de auctoritate illius amplissimæ sedis impetrauerimus, petimus grauitatem vestram recitare, & gestis innecti, atque vt in effectum deduci iubeatis. Recitata autem iussione, atque actis innexa, dicat. Ille episcopus ecclesiæ illius dixit: Quid ergo nobis de Concilio ecclesiæ catholicæ mandatum sit, ad Do-

ANNO
CHRISTI
414

natistas per vestram grauitatem perferendum, au-
 dire, & actis inferere, & ad eos perferre dignemini,
 eorumque responfionem rursus apud acta vestra
 nobis insinuare. Conuenimus vos ex Concilii no-
 stri catholica auctoritate missi, de vestra correctio-
 ne gaudere cupientes, considerantes Domini cari-
 tatem, qui dixit: *Beati pacifici, quia ipsi filii Dei vo-
 cabuntur*: & admonuit per prophetam, etiam his
 qui dicunt se fratres nostros non esse, dicere nos
 debere, *Fratres nostri estis*. Hanc ergo pacificam ex
 caritate venientem communionem nostram con-
 temnere non debetis, vt si quid veritatis habere vos
 arbitramini, non dubitetis asserere, id est, vt con-
 gregato vestro Concilio, deligatis ex vobis, quibus
 causam assertionis vestræ committatis, vt & nos
 possimus hoc facere, vt etiam de nostro Concilio
 deligantur, qui cum eis quos delegeritis, constituto
 loco & tempore, quidquid quæstionis est, quod
 vestram a nobis separat communionem, cum pace
 discutiant: & tandem aliquando, adiuuante Do-
 mino Deo nostro, finem veternosus error acci-
 piat, ne propter animositatem hominum infirmi
 nostri & ignari populi sacrilega dissensione disper-
 cant. Si enim hoc fraterne acceperitis, veritas fa-
 cile dilucescet. Si autem hoc facere nolueritis, dif-
 fidentia vestra facile innotescet. Cumque recitata
 esset, ab vniuersis episcopis dictum est: Satis placet.
 Hoc fiat. Et subscripserunt: Aurelius episcopus ec-
 clesie Carthaginensis huic Decreto consensi, &
 prælecto subscripsi. Similiter & ceteri episcopi sub-
 scripserunt.

Hæc est illa
 forma con-
 uentionis,
 de qua vide-
 quæ nota-
 uimus loco
 prædicto.

Matth. 5.

Isa. 66.
 iuxta 70.

HÆC SYNODVS ADVERSVS

Donatistas legationem ad principes dirigit.

De hoc Cō-
cilio vide
notas Con-
cilii Africa-
ni II. sub
Innocentio
supra.
Cod. Can.
cap. 93.

GLORIOSISSIMO imperatore Honorio Augusto sex-
tum consule, XVI. Kalendas Iulias, Carthagine, in
basilica regionis secundæ. In hoc Concilio legationem sus-
ceperunt Theasius & Euodius contra Donatistas, in quo
Concilio insertum est commonitorium, quod ita in se
continet:

L X.

Commonitorium fratribus Theasio & Euo-
dio legatis ex Carthaginensi Cōcilio ad gloriosissi-
mos religiosissimosque principes missis. Cum Do-
mini auxilio piissimos imperatores adierint, eis in-
sinuent, quemadmodum plena fiducia, secundum
superioris anni Concilium, Donatistarum præpo-
siti actis municipalibus sunt conuenti, ut si confide-
rent de assertionibus suis, electis ex suo numero a-
liquibus idoneis, nobiscum pacifice conferrent,
& mansuetudine Christiana, si quid veritatis tene-
rent, non ambigerent demonstrare, quo ita sinceritas
catholica, quæ iampridem superioribus tem-
poribus claruit, nunc quoque per imperitiam vel
pertinaciam resistantibus innotesceret: sed quia
dissidentia premebantur, nihil pene ausi sunt re-
spondere. Vnde quia impletum est erga nos episco-
pale ac pacificum officium, & illi, qui veritati re-
spondere nequiverunt, ad immanes violentias sunt
conuersi, ita ut multos episcopos, multosque cleri-
cos (ut de laicis taceamus) insidiis opprefferint,
ecclesias etiam aliquas inuaserint, aliquas inuadere
pertentauerint; ipsorum iam clementiæ est consu-
lere ut ecclesia catholica, quæ eos religioso vtero

ANNO
CHRISTI
424.

genuit, & fidei firmitate nutriuit, eorum etiam
 prospectione muniatur, ne temerarii homines reli-
 giosis temporibus, infirmos populos terrendo,
 præualeant, quoniam seducendo deprauare non
 possunt. Nota est enim, & sæpe legibus conclamata
 Circumcellionum, qua furiunt, detestabilis ma-
 nus, quæ etiam ipsorum religiosissimorum supra
 principum frequentibus sanctionibus condemna-
 ta est, aduersus quorum furorem possemus non in-
 solita, nec a scripturis sanctis aliena impetrare * sub-
 sidia, quando apostolus Paulus (sicut in apostolorū
 Actibus fidelibus notum est) factiosorum conspi-
 rationem militari etiam submouit auxilio. Sed nos
 illud poscimus, vt catholicis ecclesiis ordinum per
 ciuitates singulas, & vicinorum quorumque pos-
 sessorum per diuersa loca, sine vlla dissimulatione
 tuitio præbeat. Simul etiam petendum, vt il-
 lam legem, quæ a religiosæ memoriæ eorum pa-
 tre Theodosio de auri libris decem in ordina-
 tores vel ordinatos hæreticos, seu etiam in pos-
 sessores (vbi eorum congregatio deprehenditur)
 promulgata est, ita deinceps confirmari præcipiant,
 vt in eos valeat, contra quos propter eorum insi-
 dias catholici prouocati contestationem deposue-
 runt, vt hoc saltem terrore a schismatica vel hære-
 tica prauitate desistant, qui consideratione æterni
 supplicii emendari corrigique dissimulant. Peten-
 dum etiam, vt lex, quæ hæreticis vel ex donationi-
 bus, vel ex testamentis aliquid capiendi vel relin-
 quendi denegat facultatem, ab eorum quoque
 pietate hætenus repetatur, vt eis relinquendi vel

Act. 23.

Lex Theo-
dosii senio-
ris in hære-
ticos.

sumendi ius adimat, qui pertinaciæ furore cæcati, in Donatistarum errore perseuerare voluerint. Ceterum illis qui consideratione vnitatis & pacis se corrigere voluerint, absque interdicto huius legis, capiendæ hereditatis aditus pateat, si adhuc in errore hæretico constitutis aliquid ante donationis vel hereditatis obuenit; his sane exceptis qui lite pulsati, putauerint ad catholicam transeundum: quia de talibus credibile est, non metu cælestis iudicii potius, quam terreni commodi auiditate, vnitatem catholicam præoptasse. Ad hæc autem omnia præsidio opus est potestatum suarum quarumcumque prouinciarum. Sane pro vtilitatibus ecclesiæ, quidquid intellexerint prodesse, agendi & impetrandi liberam decernimus legationem. Illud præterea cunctis nobis placuit, vt literæ de cœtu nostro ad gloriosissimos imperatores & eminentissimas potestates dirigantur, quibus instruantur, nostro omnium consensu ab beatissimum comitatum legatos a nobis esse directos. Sed quia iisdem literis ab omnibus subscribi tardissimum est, si singulorum subscriptionibus eadem epistolæ onerentur, petimus frater Aureli, vt iisdem tua caritas nostro omnium nomine subscribere dignetur. Et subscripserunt: Aurelius episcopus ecclesiæ Carthaginensis huic Decreto consensi & subscripsi. Similiter & ceteri episcopi subscripserunt. Literæ etiam ad iudices mittendæ sunt, vt, donec Dominus legatos ad nos redire permittat, tutiones per ordines ciuitatum & possessores prædiorum, ecclesiæ catholicæ impertiant. Adiungendum etiam

ASS
C
44

ANNO
CHRISTI
424.

de Equitio, vt improbitas eius, qua sibi ius sacerdotale improbissime vendicat, ab Hipponensi Diarhytorum dicecesi secundum statuta imperatorum repellatur. Literæ etiam ad episcopū Romanæ ecclesiæ cum commendatione legatorum mittendæ sunt, vel ad alios, vbi fuerit imperator. Et subscripserunt. Item Aurelius episcopus ecclesiæ Carthaginensis huic Decreto consensit, & prælecto subscripsi. Similiter & ceteri episcopi subscripserunt.

*IN HAC SYNODO QUAE STATUTA SVNT
breuis declarat adnexus.*

STILICONE iterum & Arthemio viris clarissimis consulibus, x. Kalendas Septembris, Carthagine in basilica regionis secundæ.

Huius Concilii gesta ideo non ex integro descripsi, quoniam magis ea, quæ in tempore necessaria fuerunt, quam aliqua generalia constituta sunt, sed ad instructionem studiosorum, eiusdem Concilii breuem digessi.

De hac Synodo Carthaginensi, vide quæ diximus supra in notis Concilii Africani III. sub Innocentio, anno Christi 405.

LXI.

Vt libera legatio ab omnibus prouinciis ad Concilium dirigatur, ad Myzonium legati & literæ, propter liberam dirigendam legationem, destinari præcepti sunt: vt quia apud Carthaginem tantum vnitas facta est, dentur etiam literæ ad iudices, vt & in aliis prouinciis & ciuitatibus operam impendi iubeant vnitati, vt gratiarum actiones de Carthaginensi ecclesia pro vniuersa Africa, de exclusionem Donatistarum, cum episcoporum literis ad comitatum mittantur. Recitatæ sunt literæ papæ Innocentii, vt episcopi ad transmarina pergere facile non debeant, quod hoc ipsum episcoporum sententiis confirmatur, vt propter gratiarum actio-

Cod. Can. cap. 94.

nem & exclusionem Donatistarum, duo clerici ecclesie Carthaginensis ad comitatum mittantur.

*IN HOC CONCILIO QVAEDAM DE
constitutis superioribus corriguntur, vt Concilium uni-
uersale non nisi necessitate faciendum.*

De tempo-
re, causa &
actis huius
Synodi, vi-
de annota-
tiones Con-
cilii Africa-
ni IV. sub
Innocentio,
anno Chri-
sti 407.

GLORIOSISSIMIS imperatoribus, Honorio septimum & Theodosio secundum Augustis consulibus, Idibus Iunii, Carthagine in basilica regionis secundae, cum Aurelius episcopus vna cum episcopis suis confedisset, adstantibus diaconibus ait: Quoniam constitutum fuerat in Concilio Hipponensi, vt singulis annis contraheretur Concilium Africae plenarium, non tantum hic apud Carthaginem, verum etiam per diuersas prouincias suo ordine, & hoc referuatum est, vt indiceremus aliquando in Numidia, aliquando in Byzacio. At quia hoc laboriosum omnibus fratribus visum est;

LXII.

Idem habe-
tur in Mile-
uitano Cō-
cilio tem-
pore Inno-
centii cap.
9.
Cod. Can.
cap. 95.

Placuit vt non sit vltra fatigandis fratribus anniuersaria necessitas: sed quoties exegerit causa communis, id est, totius Africae, vndecumque ad hanc sedem de hac re datae literae fuerint, congregandam esse Synodum in ea prouincia, vbi opportunitas persuaserit. Causae autem quae communes non sunt, in suis prouinciis iudicentur.

LXIII.

1. quæst. 6.
Si autem
prouocatū.
Cod. Can.
cap. 96.

Si autem fuerit prouocatum, eligat, qui prouocauerit, iudices: & cum eo & ille contra quem prouocauerit, vt ab ipsis deinceps nulli liceat prouocare.

Cum vniuersae legationes diuersarum prouinciarum allegarentur, gratissime acceptae sunt, id est, Numidiarum, Byzacenorum, Maurorum Sitiphensium, itemque Caesariensium, sed & Tripolitanorum.

LXIV.

LXIV.

ANNO
CHRISTI
414.

Placuit etiam, ut petant ex nomine prouinciarum omnium legati perrecturi, Vincentius & Fortunatianus, a gloriosissimis imperatoribus, ut dent facultatem defensores constituendi scholasticos, qui in actu sunt, vel in munere defensionis caufarū, ut more sacerdotum prouinciæ, iidem ipsi qui defensionem ecclesiarum susceperint, habeant facultatem pro negotiis ecclesiarum, quoties necessitas flagitauerit, vel ad obsistendum obrepentibus, vel ad necessaria suggerenda, ingredi iudicū secretaria.

Cod. Can.
cap. 97.

Placuit, ut legationem liberam habeant ad comitatum missi delecti legati.

PROTESTATIO MAVRORVM
PONTIFICVM DE PRIMOSO.

PROTESTATOS esse præterea Mauros Cæsarienses constat, Primosum per principales ciuitatis Tigauensis conuentum literis eorum fuisse, ut secundum principalia scita plenario Concilio sui præsentiam faceret: & ut oportuit, requisitus Primosus repertus non est, sicuti diaconi renuntiauerunt. Sed quia poposcerunt iidem Mauri de plenario Concilio oportere literas destinari ad venerabilem fratrem senem Innocentium, has placuit mitti, ut agnoscat requisitum Primosum in Concilio, & minime fuisse repertum.

Tigauæ seu Tigaua, ciuitas est Mauritaniz Cæsariensis.

LXV.

Placuit & illud, ut plebes, quæ nunquam habuerunt proprios episcopos, nisi ex Concilio plenario vniuscuiusque prouinciæ & primatis, atque consensu eius, ad cuius dioccesim eadem ecclesia pertinebat, decretum fuerit, minime accipiant.

Cod. Can.
cap. 98.

LXVI.

Sane ut illæ plebes, quæ conuersæ sunt a Dona-

Cod. Can.
cap. 99.

Concil. Tom. 4.

Aaaa

tistis, & habuerunt episcopos, sine dubio, inconsulto Concilio, habere mereantur: quæ autem plebes habuerunt episcopum, & eo defuncto voluerint non episcopum proprium habere, sed ad alicuius episcopi diocesim pertinere, non eis esse delegendum. Nec non & illud suggestum est, quod plebes ante legem imperatorum de vnitae latam, quicumque conuerterentur episcopi ad catholicam, ipsi eas obtinere debeant. Verum a lege vnitatis, & deinceps oporteat vniuersas ecclesias vindicare sibi episcopos catholicos eorum locorum, ad quos loca sub hæreticis pertinebant, vel conuersorum ad catholicam, vel non conuersorum hæreticorum, & diocesim, & si qua forte sunt instrumenta ecclesiæ, vel ad eius ius pertinentia. Qui vero aliqua vsurpauerunt post legem, vsurpata conuenti restituant.

LXVII.

Cod. Can.
cap. 100.

Ad suggestionem vel postulationem episcopi Maurentii, cum lecta fuisset scheda, quam obtulit episcopus Placētius, qui personam legati Numidarum gestabat, sententia eiusdem Placentii recitata est in conspectu episcoporum. Et cum quærerentur hi quos adesse voluit a diaconis pro foribus, id est, seniores a noua Germanicia, ac minime inuenirentur, secundo vel tertio requisiti, propterea censuit sanctum Concilium, vt literæ ad eundem senem Xanthippum prærogentur, quo noverit voluntati plebis memoratæ nullo modo ad iniuriam episcopi succumbendum. Maurentius episcopus dixit: Quoniam requisiti sunt seniores a noua Germanicia secundo, ac tertio, & non sunt

ANNO
CHRISTI
474.

inuenti, quibus præceptum erat a primæ, vt huc
occurrerent ad venerabile Concilium, quod nunc
agitur Idibus Iuniis, suiq; absentiam procurarunt:
idcirco decernat ex hac re aliquid sanctitas vestra,
ne sub molestia calumniæ ipsorum, innocens vi-
dear laborare. Concilium sanctum statuit, debuif-
se quidem secundum censuram sacerdotalem ex
hoc Concilio aduersus contumaces ferri senten-
tiam: sed quia mansuetudo ecclesiastica seruanda
est in omnibus causis, * præmiserunt ad senem Xan-
thippum, vt nouerit iudices de Concilio electos
fine dilatione considerare debere in ciuitate * Thu-
burficensi, vt negotio congruum adhibeatur exa-
men. Laurentius episcopus dixit: Iudices peto
sanctum senem Xanthippū, sanctum Augustinum,
Florentium, Theasium, Sansutium, Secundum, &
Possidium. Hos decerni mihi iubeatis. Sanctum
Concilium concessit iudices postulatos. Reliquos
autem iudices, ad complendum numerum neces-
sarios, eligentibus ipsis senioribus a noua Germa-
nicia senex Xanthippus curauit decernere.

* promi-
serunt,
senem.* Tubur-
binen-
sem, vel
Tubusu-
ptensem.

LXVIII.

Placuit etiam, vt de dissensione Romanæ atque
Alexandrinæ ecclesiæ, ad sanctum papam Inno-
centium scribatur, quo vtraque ecclesia inter se pa-
cem, quam præcepit Dominus, teneat.

Notas hu-
ius Cano-
nis vide su-
pra in no-
tis ad Cō-
ciliū Afric-
nū IV. sub
Innocentio.
Cod. Can.
cap. 101.
Ioan. 14.

LXIX.

Placuit etiam, vt secundum euangelicam & a-
postolicam disciplinam, neque dimissus ab vxore
neque dimissa a marito, altari coniungatur: sed ita
maneant, aut sibimet reconcilientur. Quod si con-

32. quest. 7.
Placuit, vt
secundum.
Et in Con-
cilio Mile-
uitano cap.
17.
Math. 5.
1. Cor. 7.

Concil. Tom. 4.

Aaaa ij

tempserint, ad pœnitentiam redigantur. In qua causa legem imperialem petendam promulgari.

LXX.

Cod. Can.
cap. 103.

Placuit etiam hoc, vt preces quæ probatæ fuerint in Concilio, siue præfationes, siue commendationes, seu manus impositiones, ab omnibus celebrentur: nec aliæ omnino contra fidem proferrantur, sed quæcumque cum prudentioribus fuerint collatæ, dicantur.

LXXI.

Placuit, vt
quicumque
ab. Et in
Concilio
Mileuitano
cap. 19.
Cod. Can.
cap. 104.

Placuit, vt quicumque ab imperatore cognitionem iudiciorum publicorum petierit, honore proprio priuetur. Si autem episcopale iudicium ab imperatore postularit, nihil ei obsit.

LXXII.

Cod. Can.
cap. 105.

Quicumque autem non communicant in Africa, si in transmarinis ad communicandum obreperint, iacturam clericatus excipiant.

LXXIII.

Cod. Can.
cap. 106.

Placuit, vt quicumque ad comitatum ire voluerit, in formata, quæ ad vrbs Romæ ecclesiam mittitur, intimetur, vt inde etiam ad comitatum formatam accipiat. Quod si accipiens Romanam tantummodo formatam, & tacens necessitatem, qua ad comitatum illi pergendum est, voluerit etiam ad comitatum pergere, a communione remoueat. Quod si ibi Romæ ei repentina necessitas orta fuerit ad comitatum pergendi, alleget apud episcopum vrbs Romæ ipsam necessitatem, & de hoc scripta eiusdem Romani episcopi perferat. Formatæ autem quæ a primatibus, vel a qui-

buscumque episcopis, clericis propriis dantur, habeant diem Paschæ. Quod si adhuc eiusdem anni Paschæ dies incertus est, ille præcedens adiungatur, quomodo solet, Post consulatum, in publicis gestis adscribi.

Placuit & illud, vt aduersus Donatistas & paganos, vel eorum superstitiones, legati missi de hoc glorioso Concilio, quidquid vtile peruiderint, a gloriosissimis principibus impetrent.

Placuit etiam petitu omnium episcoporum, vt epistolis omnibus de Cōcilio dandis, sanctitas tua sola subscribat. Et subscripserunt: Aurelius episcopus Carthaginensis huic Decreto consensi, & prælecto subscripsi. Similiter & ceteri episcopi subscripserunt.

CONCILIVM CONTRA PAGANOS
ET HÆRETICOS.

BASSO & Philippo viris clarissimis consulibus, XVI. Kalendas Iulias, Carthagine in secretario basilicæ Restituta. In hoc Concilio legationem iterum suscepit Fortunatianus episcopus contra paganos & hæreticos.

Harū dñarum Synodorum causam & res gestas, vide supra in notis Concilii Africani V. & VI. sub Innocentio, anno 408.

ITEM CONCILIVM CONTRA
PAGANOS ET HÆRETICOS.

BASSO & Philippo viris clarissimis consulibus, III. Idus Octobris, Carthagine. In hoc Concilio susceperunt legationem Restitutus, & Florentius episcopi contra paganos & hæreticos, eo tempore quo Seuerus & Macarius occisi sunt. Et propter eorum causam Euodius & Theasius & Victor episcopi cæsi sunt.

LXXIV.

CONCILIVM DE COGNITIONE

EPISCOPI.

Hæc Synodus habita est Carthagini, anno Christi 409. Quid in ea gestum sit, præter id quod hic scribitur, non constat.

Cod. Can. cap. 107.

Anno 410. De hoc Concilio diximus supra in notis Concilii Africani VII. sub Innocentio.

GLORIOSISSIMIS imperatoribus Honorio VIII. & Theodosio III. Augustis consulibus, xviii. Kalendas Iulias, Carthagine, in basilica secunda. In hoc Concilio placuit, vt non sibi vnus episcopus vendicet cognitionem.

LXXV.

CONCILIVM CONTRA

DONATISTAS.

POST consulatum gloriosissimorum imperatorum Honorii octauum, & Theodosii tertium, Augustorum, xviii. Kal. Iulias, Carthagine, in basilica regionis secundæ. In hoc Concilio legationem susceperunt contra Donatistas Florentinus, Possidius, Præfidius & Benenatus episcopi, eo tempore quo lex data est, vt libera voluntate quis cultum Christianitatis exciperet.

CONCILIVM CONTRA HÆRESIM

PELAGII ET CÆLESTII.

Quod Adam non sit factus a Deo mortalis.

Hoc Concilium habitum est sub pontificatu Zosimi, de quo vide notas eiusdem Concilii.

Cod. Can. cap. 108.

GLORIOSISSIMIS imperatoribus Honorio XII. & Theodosio VIII. Augustis consulibus, Kalendis Maii, Carthagine, in secretario basilicæ Fausti, cum Aurelius episcopus in vniuersali Concilio confedisset, adstantibus diaconibus, placuit omnibus episcopis (quorum nomina & subscriptiones inditæ sunt) in sancta Synodo Carthaginensis ecclesiæ constitutis,

LXXVI.

De consecr. dist. 4. Placuit igitur omnibus episcopis, & in Concilio Mileuitano II. cap. 1.

Cod. Can. cap. 109.

Vt quicumque dixerit, Adam primum hominum mortalem factum, ita vt siue peccaret, siue non peccaret, moreretur in corpore, hoc est, de corpore exiret, non peccati merito, sed necessitate naturæ, anathema sit.

LXXVII.

Item placuit, vt quicumq; paruulos recentes ab vteris matrum baptizandos negat, aut dicit in remissionem quidem peccatorum eos baptizari, sed nihil ex Adam trahere originalis peccati, quod lauacro regenerationis expietur: vnde fit consequens, vt in eis forma baptismatis in remissionem peccatorum non vere sed false intelligatur, anathema sit. Quoniam non aliter intelligendum est quod ait Apostolus: *Per unum hominem peccatum intrauit in mundum, & per peccatū mors, & ita in omnes homines pertransiit, in quo omnes peccauerunt*, nisi quemadmodum ecclesia catholica vbique diffusa semper intellexit. Propter hanc enim regulam fidei, etiam paruuli, qui nihil peccatorum in seipsis adhuc committere potuerunt, ideo in peccatorum remissionem veraciter baptizantur, vt in eis regeneratione mundetur, quod generatione contraxerunt.

De consecr.
distin. 4.
Placuit, vt
quicumque
paruulos.
& in Con-
cilio Mile-
uitano II.
cap. 2.
Cod. Can.
cap. 110.

Rom. 5.

Quidam peruetustus codex hoc loco huiusmodi caput insertum habebat: Item placuit, vt si quis dicit ideo dixisse Dominum: *In domo Patris mei mansiones multe sunt*, vt intelligatur, quia in regno cælorum erit aliquis medius, aut vllus alicubi locus, vbi beate viuant paruuli, qui sine baptismo ex hac vita migrarunt, sine quo in regno cælorum, quod est vita æterna, intrare non possunt, anathema sit. Nā cum Dominus dicat: *Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto, non intrabit in regnum cælorum*: quis catholicus dubitet participem fore diaboli eum, qui coheres esse non meruit Christi? Qui enim dextra caret, sinistram procul dubio partem incurret.

Ioan. 3.

LXXVIII.

Item placuit, vt quicumque dixerit gratiam Dei, (qua iustificamur per Iesum Christum Dominum nostrum) ad solam remissionem peccatorum valere, quæ iam commissa sunt, non etiam ad adiutorium, vt non committantur, anathema sit.

De consecr.
dist. 4. Pla-
cuit vt qui-
cumque. &
in Concilio
Mileuitano
II. cap. 5.
Cod. Can.
cap. 111.

LXXIX.

De consecr.
dist. 4. Quis
quis dixerit
gratiam. &
in Conci-
lio Mileui-
tano II. cap.
4.
Cod. Can.
cap. 112.

1. Cor. 8.

Psal. 93.

1. Iohn. 4.

Item, quisquis dixerit, eamdem gratiam Dei per Iesum Christum Dominum nostrum, propter hoc tantum nos adiuuare ad non peccandum, quia per ipsam nobis reuelatur & aperitur intelligentia mandatorum, vt sciamus quid appetere, quid vitare debeamus: non autem per illam nobis præstari, vt quod faciendum cognouerimus, etiam facere diligamus atque valeamus, anathema sit. Cum enim dicat Apostolus: *Scientia inflat, caritas vero ædificat*: valde impium est, vt credamus, ad eam quæ inflat, nos habere gratiam Christi, ad eam quæ ædificat, non habere, cum sit vtrumque donum Dei, & scire, quid facere debeamus, & diligere, vt faciamus, vt ædificante caritate, scientia nos non possit inflare. Sicut autem de Deo scriptum est: *Qui docet hominem scientiam*: ita etiam scriptum est: *Caritas ex Deo.*

LXXX.

De consecr.
dist. 4. Pla-
cuit, vt qui-
cumque di-
xerit, ideo.
Et in Mile-
uitano C6-
cilio II. cap.
5.
Cod. Can.
cap. 113.

Iohn. 15.

Item placuit, vt quicumque dixerit, ideo nobis gratiam iustificationis dari, vt quod facere per liberum iubemur arbitrium, facilius possimus implere per gratiam, tamquam etiam si gratia non daretur, non quidem facile, sed tamen possimus etiam sine illa implere diuina mandata, anathema sit. De fructibus enim mandatorum Dominus loquebatur, vbi non ait: *Sine me difficilius potestis facere*: sed ait: *Sine me nihil potestis facere.*

LXXXI.

Et in Con-
cilio Mile-
uitano II.
cap. 6.
1. Iohn. 1.

Item placuit, quod ait sanctus Ioannes apostolus: *Si dixerimus quia peccatum non habemus, nos ipsos decipi-*

ANNO
CHRISTI
424.

decipimus, & veritas in nobis non est: quisquis sic accipiendum putauerit, vt dicat, propter humilitatem oportere dici, nos habere peccatum, non quia vere ita est, anathema sit. Sequitur enim Apostolus, & adiungit: *Si autem confessi fuerimus peccata nostra, fidelis est & iustus qui remittat nobis peccata, & mundet nos ab omni iniquitate.* Vbi satis apparet, hoc non tantum humiliter sed etiam veraciter dici. Poterat enim Apostolus dicere: Si dixerimus quia non habemus peccatum, nos ipsos extollimus, & humilitas in nobis non est: sed cum ait: *Nos ipsos decipimus, & veritas in nobis non est:* satis ostendit, eum qui dixerit se non habere peccatum, non verum loqui, sed falsum.

Cod. Can.
cap. 114.

1. Ioh. 1.

LXXXII.

Item placuit, vt quicumque dixerit, in oratione dominica ideo dicere sanctos: *Dimitte nobis debita nostra*, vt non pro seipsis hoc dicant, quia non est eis iam necessaria ista petitio: sed pro aliis, qui sunt in suo populo peccatores: & ideo non dicere vnumquemque sanctorum, *Dimitte mihi debita mea*, sed: *Dimitte nobis debita nostra*: vt hoc pro aliis potius quam pro se iustus petere intelligatur, anathema sit. Sanctus enim & iustus erat apostolus Iacobus cum dicebat: *In multis offendimus omnes.* Nam quare additum est, *omnes*, nisi vt ista sententia conueniret & psalmo, vbi legitur: *Non intres in iudicium cum seruo tuo, quoniam non iustificabitur in conspectu tuo omnis viuens?* Et in oratione sapientissimi Salomonis: *Non est homo, qui non peccet:* Et in libro sancti Iob:

Cod. Can.
cap. 115.
Et in Concilio
Mileuitano II.
cap. 7.
Matth. 6.

Iacob. 3.

Psal. 142.

Ecc. 7.

Concil. Tom. 4.

Bbbb

Iob 37.

In manu omnis hominis signat, ut sciat omnis homo infirmitatem suam. Vnde etiam Daniel sanctus & iustus,

Dan. 9.

cum in oratione pluraliter diceret: *Peccauimus, iniquitatem fecimus*, & cetera, quæ ibi veraciter & humiliter confitetur, ne putaretur (quemadmodum quidam sentiunt) hoc non de suis, sed de populi sui potius dixisse peccatis, postea dixit: *Cum orarem, & confiterer peccata mea, & peccata populi mei Domino Deo meo*: noluit dicere peccata nostra, sed *populi sui* dixit, & *sua*: quoniam futuros istos, qui tam male intelligerent, tamquam propheta præuidit.

Ibidem.

LXXXIII.

Cod. Can.
cap. 116.
Et in Mile-
uitano II.
cap. 8.
Matth. 6.

Item placuit, ut quicumque ipsa verba dominicæ orationis ubi dicimus: *Dimitte nobis debita nostra*: ita volunt a sanctis dici, ut humiliter, non veraciter, hoc dicatur, anathema sit. Quis enim ferat orantem, & non hominibus, sed ipsi Domino mentientem, qui labiis dicit sibi dimitti velle, & corde dicit, quæ sibi dimittantur, se debita non habere?

LXXXIV.

Cod. Can.
cap. 117.

Item placuit, quoniam quidem ante aliquot annos in ecclesia plenario Concilio constitutum est, ut quæcumque ecclesiæ in diocesi constitutæ, ante leges de Donatistis latas, catholicæ factæ sunt, ad eas cathedras pertineant, per quarum episcopos factum est, ut catholicæ vnitati communicarent: post leges autem, quæcumque communicauerint, illuc pertineant, quo pertinebant, cum essent in parte Donati. Sed quia multæ controuersæ postea inter episcopos de diocesisibus ortæ

ANNO
CHRISTI
424.

sunt, & oriuntur, quibus tunc minus videtur esse prospectum: nunc isto Concilio sancto placuit, vt vbicumque catholica fuit, & pars Donati, ad diuersas cathedras pertineant: quocumque tempore illic vnitas facta est, vel facta fuerit, siue ante leges, siue post leges, ad eam cathedram pertineant, ad quam catholica, quæ ibi fuerat, pertinebat.

LXXXV.

Ita sane, vt si episcopus ex Donatistis ad catholicam vnitatem conuersus est, æqualiter inter se diuidant eas, quæ sic fuerint inuentæ, vbi ambæ partes fuerint, id est, vt alia loca ad illum, alia ad illum pertineant, ita vt ille diuidat, qui amplius temporis in episcopatu habet, & minor eligat. Quod si forte vnus fuerit locus, ad eum pertineat cui vicinior inuenitur. Quod si ambabus cathedris æqualiter vicinus est, ad eum pertineat quem plebs elegerit. Quod si forte antiqui catholici suum episcopum voluerint, & illi suum, qui ex Donati parte conuersi sunt, plurimorum voluntas paucioribus præferatur. Si autem partes æquales sunt, maioris temporis episcopo deputetur. Si autem ita plurima loca inueniuntur, in quibus ambæ partes fuerint, vt non possint æqualiter diuidi, velut si impari numero fuerint, distributis eis locis, qui parem habent numerum, quicumque locus remanserit, hoc in eo seruetur, quod superius dictum est, cum de vno tractaretur loco.

Cod. Can.
cap. 118.

LXXXVI.

Item placuit, vt etiam, si quisquam post leges

Cod. Can.
cap. 119.

Concil. Tom. 4.

Bbbb ij

aliquem locum ad catholicam vnitatem conuert-
rit, si eum per triennium, nemine repetente, reti-
nuit, vltcrius ab eo non repetatur. Si tamen per ip-
sum triennium fuit episcopus, qui potuit repetere,
& tacuit, præiudicium patietur. Si autem non fuit;
non præiudicetur matriçi, sed liceat (cum locus
acceperit episcopum, quem non habebat) ex ipso
die intra triennium repetere. Itemque si fuerit epi-
scopus ad catholicam ex Donati parte conuersus,
non ei præiudicet præfinitum tempus, sed ex quo
die conuersus est, habeat per triennium potesta-
tem repetendi loca, quæ ad ipsam pertinebant ca-
thedram.

LXXXVII.

16. quæst. 6.
Placuit, vt
quicunque.
Et in Con-
cilio Mile-
uitano II.
cap. 21.
Cod. Can.
cap. 120.

Item placuit, vt quicumque episcopi plebes,
quas ad suam cathedram æstimant pertinere, non
ita * repetunt, vt causas suas, episcopis iudicanti-
bus, agant, sed alio retinente irruerint, siue volen-
tibus, siue nolentibus plebibus, causæ suæ detri-
mentum patiantur. Et quicumque iam hoc fece-
rint, si nondum est inter episcopos finita conten-
tio, sed adhuc inde contendunt, ille inde discedat,
quem cõstiterit, prætermiſſis iudiciis ecclesiasticis,
irruisse. Nec sibi quisque blandiatur, si a primate, vt
retineat, literas impetrarit: sed siue habeat literas,
siue non habeat, conueniat eum qui tenet, & eius
litteras accipiat, vt eum appareat pacifice tenuisse
ecclesiam ad se pertinentem. Si autem ille aliquam
quæstionem retulerit, per episcopos iudices causa
finiatur; siue quos eis primates dederint, siue quos
ipsi vicinos ex consensu delegerint.

* repeti-
runt,

ANNO CHRISTI 424

LXXXVIII.

Item placuit, vt quicumque negligunt loca ad suam cathedram pertinentia in catholicam vnitatem lucrari, conueniantur a diligentibus vicinis episcopis, vt id agere non morentur. Quod si intra sex menses a die conuentionis non hoc effecerint, qui potuerit ea lucrari, ad ipsum pertineant. Ita sane, vt si ille, ad quem pertinuisse videbantur, probare potuerit, magis illius electam negligentiam ab hæreticis, vt impune ibi sint, & suam diligentiam fuisse præuentam, vt eo modo eius cura sollicitior * vetaretur, cum hoc iudices episcopi cognouerint, suæ cathedræ loca restituant. Sane, si episcopi, inter quos causa versatur, diuersarum sunt prouinciarum, ille primas det iudices, in cuius prouincia est locus de quo contenditur. Si autem ex communi placito vicinos iudices elegerint, aut vnus eligatur, aut tres. Quod si tres elegerint, aut omnium sententiam sequantur, aut duorum.

16. quest. 3. Placuit, vt quicumque. & in Concilio Mileuitano II. cap. 24. Cod. Can. cap. 121.

* vitaretur,

LXXXIX.

A iudicibus autem, quos communis consensus elegerit, non liceat prouocare. Et quisquis * prouocatus repertus fuerit per contumaciam nolle obtemperare iudicibus, cum hoc primæ sedis episcopo fuerit probatum, det literas, vt nullus ei communicet episcoporum, donec obtemperet.

2. quest. 6. A iudicibus. & in Concilio Mileuitano II. cap. 24. Cod. Can. cap. 122.

* prouocans

XC.

Si in matricibus cathedris episcopus negligens fuerit aduersus hæreticos, conueniatur a vicinis episcopis diligentibus, & ei sua negligentia demonstretur, vt se excusare non possit. Quod si ex die,

Et in Concilio Mileuitano II. cap. 125. Cod. Can. cap. 123.

Bbbb iij

quo conuenitur, intra sex menses, si in eius provincia executio fuerit, & non eos ad vnitatem catholicam conuertendos curauerit, non ei communicetur, donec impleat. Si autem executor ad loca non venerit, non adscribatur episcopo.

ANNO
CHRISTI
444

XCI.

Cod. Can.
cap. 124.
Et in Mile-
uit. cap. 25.
De hoc Ca-
none vide
notata ad
Canonē 22.
Concilii
Mileuitani.

Si autem probatum fuerit, eum de communione illorum fuisse mentitum, dicendo eos communicasse, quos, eo sciante, non communicasse constiterit, etiam episcopatum amittat.

XCII.

Cod. Can.
cap. 125.
2. quest. 6.
Placuit, vt
presbyteri,
& diaconi,
& 11. quest.
3. presbyt.
Et in Con-
cilio Mile-
uitano cap.
22.

Item placuit, vt presbyteri, diaconi, vel ceteri inferiores clerici, in causis quas habuerint, si de iudiciis episcoporum suorum questi fuerint, vicini episcopi eos audiant: & inter eos quidquid est, finiant adhibiti ab eis ex consensu episcoporum suorum. Quod si & ab eis prouocandum putauerint, non prouocent nisi ad Africana Concilia, vel ad primates prouinciarum suarum. Ad transmarina autem qui putauerit appellandum, a nullo intra Africam in communionem suscipiatur.

XCIII.

In Decret.
Iuo. lib. 3.
Et in Con-
cilio Mile-
uitano, cap.
26. Cartha-
gin. III. cap.
4.
Cod. Can.
cap. 126.

Item placuit, vt quicumque episcoporum necessitate periclitantis pudicitiae virginalis, (cum vel petitor potens, vel raptor aliquis formidatur, vel si etiam aliquo mortis periculoso scrupulo compuncta fuerit, ne non velata moriatur, aut exigentibus parentibus, aut his, ad quorum curam pertinet) velauerit virginem, seu velauit intra viginti & quinque annos ætatis, non ei obsit Concilium, quod de isto annorum numero constitutum est.

ANNO
CHRISTI
414.

XCIV.

Item placuit, ne diutius vniuersi episcopi, qui ad Concilium congregati sunt, tenerentur, ab vniuerso Concilio iudices ternos de singulis prouinciis eligi. Et electi sunt de prouincia Carthagenensi, Vincentius, Fortunatianus & Clarus: de prouincia Numidiæ, Alypius, Augustinus & Restitutus: de prouincia Byzacena, cum sancto sene Donatiano primate Cresconius, Iocundus & Æmilianus: de Mauritania Sitiphēsi, Seuerianus, Asiaticus & Donatus: de prouincia Tripolitana, Plautius, qui ex more legatus vnus est missus, qui omnes cum sancto sene Aurelio vniuersa cognoscant. A quo petiit vniuersum Concilium, vt cunctis siue gestis, quæ confecta iam sunt, seu epistolis, ipse subscribat. Et subscripserunt: Aurelius episcopus ecclesiæ Carthagenensis, huic Decreto consensi, & prælecto subscripsi. Similiter & ceteri subscripserunt.

Cod. Can.
cap. 127.
Et in Con-
cilio Mile-
uitano II.
cap. 27.

ITEM HVIC CONCILIO INTERFVIT
ecclesiæ Romanæ legatio.

POST consulatum gloriosissimorum imperatorum Honorii XII. & Theodosii VIII. Augustorū III. Kalendas Iunias, Carthagine, in secretario basilicæ Restitutæ, cum Aurelius episcopus vna cū Faustino ecclesiæ Potentina, prouinciæ Italiæ Piceni, legato Romanæ ecclesiæ, Vincentio Culufitano, Fortunatiano Neapolitano, Mariano Vlizibiritano, Adeodato Simittuensi, Pentadio Carpitano, Rufiniano Muzutēsi, Prætextato Sicilibrensi, Quodvultdeo Verensi, Candido Abbiritano, Galloniano Vticensi, legatis prouinciæ proconsularis: Alypio Tagastensi, Augustino Hipponæ Regiensi, & Possidio Calamensi, legatis prouinciæ Numidiæ: Maximiano Aquæ

De hoc Concilio, vide quæ diximus in notis Concilii Carthagen. VI. & VII. supra sub Bonifacio.

* Simittensi,
* Muzutēsi.
* Virensi.
* Abbiritano,

Regiensis, Iocundo Suffetulensi, & Hilarino Orreoce-
lenfi, legatis prouinciæ Byzacenæ: Nouato Sitiphensi, &
Leone Moctēsi, legatis prouinciæ Mauritaniæ Sitiphensis:
Niuello * Ruscuriensi, Laurentio Icofitano, & Numeria-
no * Rusgoniensi, legatis prouinciæ Mauritaniæ Cafarien-
sis, ab vniuersali Concilio iudicibus delectis, adstantibus
diaconibus, confedisset, & quibusdam peractis, multi
episcopi ceterorum peragendorum moras se conquere-
rentur sustinere non posse, & ad proprias ecclesias festi-
narent, placuit vniuerso Concilio, vt ab omnibus elige-
rentur de singulis quibusque prouinciis; qui propter alia
peragenda residerent. Et factum est, vt hi adessent, quo-
rum subscriptiones eos adfuisse testantur.

XCV.

4. quest. 1.
Diffinimus
eum: & in
Carth. VII.
cap. 1.
Cod. Can.
cap. 128.

Placuitque omnibus, quoniam superioribus
Conciliorum decretis de personis, quæ admitten-
dæ sunt ad accusationem clericorum, iam consti-
tutum est, & quæ personæ non admittantur, non
expressum est: idcirco definimus, eum rite ad ac-
cusationem non admitti, qui posteaquam excom-
municatus fuerit, in ipsa adhuc excommunicatio-
ne constitutus, siue sit clericus, siue laicus, accusa-
re voluerit.

XCVI.

Cod. Can.
cap. 129.
4. quest. 1.
cap. Diffi-
nimus eū
rite: & in
Carth. VII.
cap. 2.

Item placuit, vt omnes serui vel proprii liberti,
ad accusationem non admittantur: vel omnes,
quos ad accusanda publica crimina, leges publicæ
non admittunt. Omnes etiam infamiæ maculis ad-
sperfi, id est, histriones, ac turpitudinibus subiectæ
personæ, hæretici etiam, siue pagani, siue Iudæi:
sed tamen omnibus quibus accusatio denegatur, in
causis propriis accusandi licentia non neganda.

XCVII.

3. quest. 10.
Placuit vt
quoties-
cumque.

Item placuit, vt quotiescumque clericis ab ac-
cusato-

ANNO
CHRISTI
414.

cusatoribus multa crimina obiiciuntur, & vnum ex his, de quo prius egerint, probare non valuerint, ad cetera iam non admittantur.

in Carthaginiensi VII. cap. 3. Cod. Can. cap. 130.

XCVIII.

Testes autem ad testimonium non admittendos, qui nec ad accusationem admitti præcepti sunt, vel etiam quos ipse accusator de sua domo produxerit. Ad testimonium autem, infra annos 14. ætatis suæ, non admittantur.

4. quest. 2. Testes autem ad testimonium. & in Carthaginiensi VII. cap. 4. Cod. Can. cap. 131.

XCIX.

Item placuit, vt si quando episcopus dicit, alium sibi soli proprium crimen fuisse confessum, atque ille neget, & pœnitere noluerit: non putet ad iniuriam suam episcopus pertinere, quod illi soli non creditur. Et si scrupulo propriæ conscientiæ se dicit neganti nolle communicare, quamdiu excommunicato non communicauerit suus episcopus, eidem episcopo ab aliis non communicetur episcopis: vt magis caueat episcopus, ne dicat in quemquam, quod aliis documentis conuincere non potest.

6. quest. 2. Placuit, vt si quando episcopus, & in Carthaginiensi VII. cap. 5. Cod. Can. cap. 132.

Cod. Can. cap. 133.

C.

Aurelius episcopus dixit: Iuxta statuta totius Concilii congregati, & meæ mediocritatis sententiam, placet facere rerum omnium conclusionem: vniuersi tituli designati & digesti, huius diei tractatum & ecclesiæ gesta suscipiant: quæ vero adhuc expressa non sunt, die sequenti per fratres nostros Faustinum episcopum, Philippum & Asellum presbyteros, venerabili fratri & coepiscopo nostro Bonifacio rescribemus.

Ibidem.

S V B S C R I P T I O N E S
E P I S C O P O R V M.

Aurelius episcopus his gestis statutorum apud nos habitis subscripsi.

Faustinus episcopus ecclesie Potentinae provinciae Piceni, legatus ecclesie Romanae, his gestis subscripsi.

Alypius episcopus Tagastensis, legatus provinciae Numidiae, his gestis subscripsi.

Augustinus episcopus Hipponae Regiensis, legatus provinciae Numidiae, his gestis subscripsi.

Possidius episcopus Calamensis, legatus provinciae Numidiae, his gestis subscripsi.

Vincentius Culusitanus, his gestis subscripsi.

Fortunatianus Neapolitanus, his gestis subscripsi.

Pentadius Carpitanus, his gestis subscripsi.

Rufianus *Muzutensis, his gestis subscripsi.

Quodvultdeus *Verensis, his gestis subscripsi.

Candidus Germaniciae, his gestis subscripsi.

Gallonius Vticensis, his gestis subscripsi.

Maximianus Aquae Regiensis, legatus provinciae Byzacenaee, his gestis subscripsi.

Iocundus Sufferulensis, legatus provinciae Byzacenaee, his gestis subscripsi.

Hilarius Orreocelenis, legatus provinciae Byzacenaee, his gestis subscripsi.

Nouatus Sitiphensis, legatus provinciae Mauritaniae Sitiphensis, his gestis subscripsi.

* Niuellus Rufaccurensis, legatus provinciae Mauritaniae Caesariensis, his gestis subscripsi.

Numerianus *Rufgoniensis, legatus provinciae Mauritaniae Caesariensis, his gestis subscripsi.

Leo *Mocensis, legatus provinciae Mauritaniae Caesariensis, his gestis subscripsi.

Alius Leo, legatus provinciae Mauritaniae Sitiphensis, his gestis subscripsi.

Et ceteri episcopi ducenti decem & septem subscripserunt.

Philippus presbyter, legatus ecclesie Romanae, his gestis a nobis recollectis subscripsi.

Asellus presbyter, legatus ecclesie Romanae, his gestis subscripsi.

* Muzi-
tis,
* Viter-
tis,

* Nicol-
us Ru-
faccu-
ris, in
Rufaco-
rensis,
Rango-
nensis,
* Ofi-
nensis
Opae-
tis.

CI.
EPISTOLA

AB OMNI CONCILIO AFRICANO

AD BONIFACIVM VRBIS ROMÆ EPISCOPVM
per Faustinum episcopum, Philippum & Afellum
presbyteros, legatos ecclesiæ Romanæ, directa.

*Domino beatissimo & honorabili fratri Bonifacio, Aurelius,
Valentinus primæ sedis prouinciæ Numidiæ, & ceteri, qui
præsentes adsuimus, numero ducenti septem & decem ex omni
Concilio Africae.*

QVONIAM Domino placuit, vt de his, quæ nobiscum
egerunt sancti fratres nostri, coepiscopus Faustinus,
& compresbyteri Philippus & Afellus, non beatæ me-
morix episcopo Zosimo, a quo ad nos mandata & lite-
ras attulerunt, sed tuæ venerationi, qui in eius locum
es diuinitus constitutus, humilitas nostra rescriberet; ea
breuiter insinuare debemus, quæ vtrorumque concor-
dia terminata sunt, non ea quæ prolixis gestorum volu-
minibus continentur: in quibus, salua quidem carita-
te, non tamen sine paruo altercationis labore demora-
ti sumus, ea gestis delibantes, quæ nunc ad causam per-
tinent: quamquam & ille, si adhuc esset in corpore, hoc
acciperet gratius, quod videret pacatius terminatum,
domine frater. Apiarius presbyter, de cuius & ordina-
tione & excommunicatione fuerat exortum, non solum
Siccensi, verum etiam toti Africanæ ecclesiæ non le-
ue scandalum, de omnibus erratis suis veniam petens,
communioni est restitutus. Prior autem coepiscopus no-
ster Siccensis Vrbanus, quod in eo corrigendum visum
est, sine vlla dubitatione correxit. Quia vero paci &
quieti ecclesiæ non tantum ad præsens, sed etiam in po-
sterum prospiciendum fuit, quoniam talia multa præ-
cesserant, vt vel similia, vel etiam grauiora deinceps præ-
caueri oporteret; placuit nobis, vt de Siccensi ecclesia,
retento scilicet honore gradus sui, presbyter remoueretur
Apiarius, & accepto epistolio, vbicumque alibi vellet &
posset, presbyterii munere fungeretur: quodeidē ipsi, per
litteras proprias postulanti, sine difficultate concessimus.

Concil. Tom. 4.

Cccc ij

Cod. Can.
cap. 134.
De hac epi-
stola vide
notas Con-
cilio Carth.
VI.

De causa
Apiarii vi-
de quæ dixi
supra in no-
tis Concilii
Mileuitani
II. & Car-
thag. VI.

Narratio
de legatis
Romani
pontificis.

Commoni-
torii con-
tenta quæ
fuerint?

Conc. Sard.
Can. 7.
Et 2. quæst.
6. Si quis e-
piscopus ac-
cusatus.

Sane, priusquam hæc causa isto termino clauderetur, inter alia, quæ diuturnis disceptationibus versabamur, quia rogatio ipsa poscebat, ut apud acta ecclesiastica a fratribus nostris Faustino coepiscopo, & Philippo atque Afello compresbyteris, quæreremus, ut promerent, quidquid eis nobiscum fuisset iniunctum agendum, nonnulla quidem sine vlllo scripto profecuti sunt verbis: sed cum id potius flagitarem, quod in literis ferrent, commonitorium protulerunt. Quod recitatum nobis, etiam gestis quæ secum ad vos deferunt, est allegatum. In eis quatuor quidem nobiscum agenda mandata sunt: Vnum, de appellationibus episcoporum ad Romanæ ecclesiæ sacerdotem: Alterum, ne ad comitatum episcopi impertine nauigent: Tertium, de tractandis presbyterorum & diaconorum causis apud finitimos episcopos, si a suis excommunicati perperam fuerint: Quartum, de Urbano episcopo excommunicando, vel etiam Romam euocando, nisi ea quæ videbantur corrigenda, corrigeret. Quorum omnium de primo & tertio, id est, ut Romam liceat episcopis prouocare, & ut clericorum causæ apud suarum prouinciarum episcopos finiantur, iam priore anno etiam literis nostris ad eundem venerabilis memoriæ Zosimum episcopum datis, insinuari curauimus, ut ea seruare sine vlla eius iniuria paulisper fineremus, vsque ad inquisitionem statutorum Concilii Nicæni. Et nunc de tua poscimus sanctitate, ut quemadmodum ea apud Nicæam a patribus acta vel constituta sunt, sic ea a nobis facias custodiri, & ibi apud vos ista, quæ in commonitorio attulerunt, facias exerceri: id est: Si episcopus accusatus fuerit, & iudicauerint congregati episcopi regionis ipsius, & de gradu suo deiecerint eum, & appellasse videatur, & confugerit ad beatissimum ecclesiæ Romanæ episcopum, & voluerit audiri, & iustum putauerit ut renouetur examen, scribere his episcopis dignetur, qui in finitima & propinqua prouincia sunt, ut ipsi diligenter omnia requirant, & iuxta fidem veritatis definiant. Quod si is, qui rogat causam suam iterum audiri, deprecatione sua mouerit episcopum Romanum, ut elatere suo presbyterum mittat, erit in potestate episcopi quid velit, & quid æstimet. Et si

ANNO
CHRISTI
444

decreuerit mittendos esse, qui presentes cum episcopis iudicent, habentes auctoritatem eius a quo destinati sunt, erit in suo arbitrio. Si vero crediderit sufficere episcopos, ut negotio terminum imponant, faciet quod sapientissimo suo consilio iudicauerit. Item de presbyteris & diaconibus: Si episcopus quis iracundus (quod esse non debet) cito aut aspere commoueat aduersus presbyterum, siue diaconum suum, & exterminare eum de ecclesia uoluerit: prouidendum est ne innocens damnetur, aut perdat communionem: habeat uero potestatem eiectus, ut finitimos interpellat episcopos, & causa eius audiatur, & diligentius tractetur: quia non oportet ei negari audientiam roganti: & ille episcopus, qui aut iuste, aut iniuste eum reiecit, patienter accipiat, ut negotium discutiatur, ut aut probetur eius aut emendetur sententia. Hæc utique ad aduentum verissimorum exemplariorum Nicæni Concilii inserta gestis sunt: quæ si ibi (quemadmodum ipso, quod apud nos fratres ex apostolica sede directi, commonitorio allegauerunt) continerentur, eoq; ordine vel apud vos in Italia custodirentur, nullo modo nos talia (qualia commemorare iam nolumus) vel tolerare cogemur, vel intolerabilia pateremur. Sed credimus, adiuuante misericordia domini Dei nostri, quod tua sanctitate Romanæ ecclesiæ præsidente, non sumus iam istum typhum passuri: & seruabuntur erga nos ea quæ nobis etiam non differentibus custodiri debeant, cum fraterna caritate, quæ secundum sapientiam atque iustitiam, quam

*per spicis

tibi donauit Altissimus, etiam ipse *prospicis esse seruanda, si forte aliter se habent Canones Concilii Nicæni. Quamuis enim plurimos codices legerimus, sed nunquam in Nicæno Concilio in Latinis codicibus legimus, quemadmodum in suprascripto commonitorio, inde directa sunt: tamen quia hic in nullo codice Græco ea potuimus inuenire, ex orientalibus ecclesiis, ubi perhibentur eadem Decreta posse etiam authentica reperiri, magis nobis desideramus afferri. Pro qua re tuam quoque uenerationem obsecramus, ut scribere etiam ipse digneris ad illarum partium sacerdotes, hoc est, ecclesiæ Antiochenæ, Alexandrinæ, & Constantinopolitanæ, & aliis, si etiam tuæ placuerit sanctitati; ut inde ad nos iidem Canones,

Cccc iij

Ex Conci-
lio Sardi-
censi, Can.
17. Et 1.
quest. 3.
Si forte epi-
scopus irac-
undus. Et
in Decret.
Iuo. lib. j.

apud Nicæam ciuitatem a patribus constituti, veniant, te potissimum hoc beneficium cunctis occidentalibus ecclesiis in Domini adiutorio conferente. Quis enim dubitet exemplaria esse verissima Concilii Nicæni in Græcia congregati, quæ de tam diuersis locis, & de nobilibus Græcis ecclesiis allata & comparata concordant? Quod donec fiat, hæc quæ in commonitorio supradicto nobis allegata sunt de appellationibus episcoporum ad Romanæ ecclesiæ sacerdotem, & de clericorum causis apud suarum prouinciarum episcopos terminandis, nos vsque ad probationem seruatuos esse profitemur: & beatitudinem tuam ad hoc nos adiuturam in Dei voluntate confidimus. Cetera vero quæ in nostra Synodo gesta vel firmata sunt, quoniam supradicti fratres nostri Faustinus coepiscopus, Philippus & Afellus compresbyteri secum ferunt, si dignatus fueris, tuæ notæ facient sanctitati. Et alia manu: Dominus noster te nobis annis plurimis custodiat, beatissime frater. Subscriperunt quoque Alypius, Augustinus, Possidius, Marinus, & ceteri episcopi 217.

CII.

EPISTOLA
CYRILLI ARCHIEPISCOPI
ALEXANDRINI AD CONCILIVM AFRICANVM.

Authentica Concilii Nicæni, translata de Græco, per Innocentium presbyterum transmittit. Quæ, & etiam aliæ epistolæ, cum eodem Concilio Nicæno per memoratum presbyterum Innocentium & Marcellum subdiaconum ecclesiæ Carthaginensis sancto Bonifacio episcopo ecclesiæ Romanæ sub die VI. Kalendas Decembris sunt directæ.

Dominis honorabilibus, sanctis fratribus coepiscopis, Aurelio, Valentino, sed & omni sanctæ congregationi in Carthaginensi Synodo congregatæ, Cyrillus salutans in Deo caritatem vestram.

Cod. Can.
cap. 135.

SCRIPTA venerationis vestræ, multam habentia querimoniam, cum omni læticia per filium vestrum Innocentium presbyterum suscepi: quibus a nobis speratis, vt de scrinio nostræ ecclesiæ verissima exemplaria, ex au-

ANNO
CHRISTI
424.

thentica Synodo apud Nicænam ciuitatem metropolim Bithyniæ a sanctis patribus constituta atque formata, sub nostræ fidei professione vestræ dilectioni porrigamus. Vnde, domini venerabiles fratres, salute præeunte, necesse habui, per harum latorem filium nostrum Innocentium presbyterum, fidelissima exemplaria ex authentica Synodo in Nicæa Bithyniæ habita, vestræ caritati dirigere, quæ & in ecclesiastica historia requirentes inuenietis. De Pascha vero, vt scripsistis, nuntiamus vobis, xvii. Kalendas Maias nos futura indictione celebrare. Et alia manu: Deus & Dominus noster sanctam vestram congregationem custodiat, quod optamus, carissimi fratres.

Ecclesiasti-
cæ hist.
lib. 10. cap.
6.

CIII.
EPISTOLA
ATTICI EPISCOPI
CONSTANTINOPOLITANI AD EOSDEM.

Dominis sanctis, merito beatissimis fratribus coepiscopis, Aurelio, Valentino, vel ceteris carissimis, in Synodo apud Carthaginem habita constitutis, Atticus episcopus.

PER filium nostrum Marcellum subdiaconum vestrum scripta vestræ dilectionis cum omni gratiarum actione suscepi, Domino gratias agens, quod merui tantorum fratrum benedictione perfrui, Domini beatissimi fratres. Scribitis sane vt verissimos Canones, apud Nicæam ciuitatem metropolim Bithyniæ a patribus constitutos, sub fidei adstipulatione dirigam. Et quis est, qui communem fidem, vel statuta a patribus firmata, suis fratribus denegat? Qua de re, per eundem filium meum Marcellum subdiaconum vestrum, nimium festinantem, sicut statuti sunt in Nicæa ciuitate a patribus Canones in integro (vt iussistis) direxi; petens, vt pro me plurimum vestra sancta congregatio orare iubeat. Et alia manu: Deus noster sanctitatem vestram custodiat, quod optamus, sancti fratres.

Cod. Can.
cap. 116.

CIV.

EXEMPLARIA CONCILII NICAENI,
directa sub die VI. Kalendas Decembris, post consulatum glo-
riosissimorum imperatorum, Honorii * XII. & Theodosii * IX.
Augustorum, Bonifacio urbis Romæ episcopo.

Cod. Can.
cap. 137.

CREDIMVS in vnum Deum, patrem omnipotentem,
visibilem, nec non & invisibilem creatorem. Et in
vnum Dominum nostrum Iesum Christum, filium Dei,
natum ex patre, vnigenitum, hoc est, ex substantia Patris,
Deum ex Deo, lumen ex lumine, Deum verum ex Deo
vero, natum, non creatum, eiusdem cum patre substan-
tia, per quem omnia facta sunt, & caelestia & terrestria.
Qui propter nos homines, & propter nostram salutem
descendit, & incarnatus est, & homo factus, passus est.
Et resurrexit tertia die. Ascendit in caelum, venturus in-
de iudicare viuos & mortuos. Et in Spiritum sanctum.
Eos vero qui dicunt: Erat tempus, quando non erat,
& qui ex nihilo factum, vel ex alia substantia vel essen-
tia esse, aut mutabilem, aut conuertibilem filium Dei
dicunt, anathematizat catholica & apostolica ecclesia.

Huic symbolo fidei etiam exemplaria statutorum eiusdem
Concilii Nicæni a memoratis pontificibus annexa sunt, de Græ-
co in Latinum a Teilone & Thearisto Constantinopolitano trans-
lata, sicuti in Concilio Carthaginensi sexto latius explicantur.
Quapropter nos hic ea denuo conscribi superfluum iudicamus.

EPISTOLA

CV.
EPISTOLA
CONCILII AFRICANI,
AD PAPAM CÆLESTINVM VRBIS
Romæ episcopum.

*Domino dilectissimo, & honorabili fratri Cælestino, Aurelius, *Valentinus, Antonius, Tutus, Seruus dei, Terentius, Fortunatus, Martinus, Ianuarius, Optatus, Celtitius, Donatus, Theasius, Vincentius, Fortunatianus, & ceteri, qui in vniuersali Africano Concilio Carthaginis adsumus.*

* Valentinum mendose.

OPTAREMVS, si quemadmodum sanctitas tua de aduentu Apiarii latatos vos fuisse, missis per presbyterum nostrum Leonem literis, intimauit; ita nos quoque de eius purgatione hæc scripta cū lætitia mitteremus. Effet profecto & nostra & vestra modo alacritas certior: nec festinata, nec præpropæta videretur, quæ adhuc tam de audiendo, quam de audito præcesserat. Adueniente sane ad nos sancto fratre & coepiscopo nostro Faustino, Concilium congregauimus, & credidimus ideo eum illo missum, quoniam sicut per eius operam presbyterio ante redditus fuerat, ita nunc posset de tantis criminibus a Tabracenis obiectis, eo laborante, purgari; cuius tanta ac tam immania flagitia decursus nostri Concilii examen inuenit, vt & memorati patrociniū potius, quam iudiciū, ac defensoris magis operam, quam disceptatoris iustitiam superarent. Nam primum, quantum obstiterit omni congregationi diuersas iniurias ingerendo, quasi ecclesiæ Romanæ asserens priuilegia, & volens eum a nobis in communionem suscipi, quem tua sanctitas (credens appellasse, quod probare non potuit) communioni reddiderat, quod minime tamen licuit; quod etiam gestorum ex lectione melius cognosces. Triduo tamen laboriosissimo agitato iudicio, cum diuersa eidem obiecta afflictissimi quereremus, vel moras coepiscopi nostri Faustini, vel tergiversationes ipsius Apiarii, quibus nefandas turpitudines occulere conabatur, *Deus iudex iustus, fortis & longanimis*, magno impendio rescauit. Tetriore quippe ac putidior obstinatione compressa, qua tantum liuidum

Ea quæ diximus in notis Concilii Carthag. VI. hanc epistolam Cælestini multum declarant. Cod. Can. cap. 138. Causa Apiarii.

Psalm. 7.

Concil. Tom. 4.

Dddd

cœnum impudentia negationis volebat obruere, Deo nostro eius conscientiam coarctante, & occulta quæ in illius corde tamquam in volutabro criminum iam damnabat, etiam hominibus publicante, repente in confessionem cunctorum obiectorum flagitiorum dolosus necator erupit. Et tandem de omnibus incredibilibus opprobriis vltro neus se ipse conuicit, atque ipsam quoque nostram spem, qua eum & credebamus & optabamus de tam pudendis maculis posse purgari, conuertit in gemitus: nisi quoniam istam nostram mœstitiam vno tantum solatio mitigauit, quod & nos labore diuturnioris quæstionis absoluit, & suis vulneribus qualemcumque medelam, etsi inuita ac sua conscientia reluctante, confessione prouidit, domine frater. Præfato itaque debitæ salutationis officio, impendio deprecamur, vt deinceps ad vestras aures hinc venientes non facilius admittatis, nec a nobis excommunicatos in communionem vltra velitis excipere: quia hoc etiam Nicæno Concilio definitum facile aduertet venerabilitas tua. Nam & si de inferioribus clericis vel laicis videtur ibi præcaueri, quanto magis hoc de episcopis voluit obseruari, ne in sua prouincia communionem suspensa, a tua sanctitate vel festinato, vel præpropere, vel indebite videantur communioni restitui: presbyterorum quoque & sequentium clericorum improba refugia (sicuti te dignum est) repellat sanctitas tua: quia & nulla patrum definitione hoc ecclesiæ derogatum est Africanæ, & decreta Nicæna siue inferioris gradus clericos, siue ipsos episcopos, suis metropolitanis apertissime commiserunt. Prudentissime enim, iustissimeq; prouiderunt, quæcumq; negotia in suis locis, vbi orta sunt, finienda: nec vnicuique prouinciæ gratiam sancti Spiritus defuturam, quæ æquitas a Christi sacerdotibus & prudenter videatur, & constantissime teneatur: maxime, quia vnicuique concessum est, si iudicio offensus fuerit cognitorum, ad Concilia suæ prouinciæ, vel etiam vniuersale prouocare. Nisi forte quisquam est qui credat, vnicuilibet posse Deum nostrum examinis inspirare iustitiam, & innumerabilibus congregatis in Concilium sacerdotibus denegare. Aut quomodo ipsum transmarinum iudicium ratum erit, ad quod testium necessariæ personæ, vel propter sexus, vel propter senectutis

Modū prosequendæ
appellatio-
nis alium
institui ro-
gant.

Nicæn. Con-
cil. Can. 6.

Nicæn. Con-
cil. Can. 5.

ANNO
CHRISTI
424

infirmi-
tatem, multis aliis intercurrentibus impedimen-
tis, adduci non poterunt? Nam vt aliqui tamquam a tuæ
sanctitatis latere mittantur, nulla inuenimus patrum Sy-
nodo constitutum. Quia illud quod pridem per eundem
coepiscopum nostrum Faustinum, tamquam ex parte Ni-
cæni Concilii, exinde transmisisse: in Conciliis veriori-
bus, quæ accipiuntur Nicæna, a sancto Cyrillo coepiscopo
nostro Alexandrinæ ecclesiæ, & a venerabili Attico Con-
stantinopolitano antistite, ex authentico missis, quæ etiam
ante hoc per Innocentium presbyterum & Marcellum
subdiaconum, per quos ad nos ab eis directæ sunt, venera-
bilis memoriæ Bonifacio episcopo prædecessori vestro, a
nobis transmissa sunt, in quibus tale aliquid non potui-
mus reperire. Executores etiam clericos vestros quibus-
que potentibus nolite mittere, nolite concedere, ne fumo-
sum typhum sæculi in ecclesiam Christi, quæ lucem sim-
plicitatis, & humilitatis diem, Deum videre cupientibus
præfert, videamur inducere. Nam de fratre nostro Fausti-
no (amoto iam pro suis nefandis nequitias de Christi ec-
clesia dolendo Appiario) securi sumus, quod eum probi-
tate ac moderatione tuæ sanctitatis, salua fraterna caritas
vltius in Africa minime sustinere patiatur. Et alia ma-
nu: Dominus noster sanctitatem vestram æuo longiore
orantem pro nobis custodiat, domine frater.

ΚΑΝΟΝΕΣ ΔΙΑΦΟΡΩΝ
ΤΗΣ ΕΝ ΑΦΡΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΣΥΝΟΔΩΝ.

CANONES DIVERSORVM
CONCILIORVM ECCLESIAE AFRICANÆ.

ΑΝΕΓΝΩΣΘΗΣΑΝ ἐν
μὴν εὐαγγελίου τῆς συνόδου δια-
φοροῦ συνόδοι πάσης τῆς Αφρικανῆς
ἡππελεθεῖσαι ἐν τοῖς ἀελο-
δοσι χρόνοις Αὐρηλίου Ἐπισκόπου
Καρχηδόνου.

RECITATA sunt etiam in
Ista Synodo diuersa Conci-
lia vniuersæ prouinciæ Africae,
transactis temporibus Aurelii
Carthaginensis episcopi cele-
brata.

Incipit Cō-
cilium Afri-
canum hic.